

Welens

EDUCATIONAL
PRACTICES THROUGH
A GENDER LENS

ΔΕΣΜΗ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ
ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ
& ΤΗ ΒΙΑ

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ 4

Ψηφιακές Τεχνολογίες και Έμφυλη Βία

Co-funded by
the European Union

Συνχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση
Αριθμός έργου 2023-1-FR01-KA220-ADU-000165625

Ενώ η ορολογία που χρησιμοποιείται στις αγγλική, ισπανική, εσθονική, ρωσική και γαλλική έκδοση αυτού του εργαλείου αναφέρεται στην πορνεία ως έλλειψη αυτονομίας και επιβλαβή σε οποιαδήποτε μορφή της, η ιταλική και η ελληνική έκδοση αυτού του εργαλείου έχουν αναπτυχθεί λαμβάνοντας υπόψη τη συνεχιζόμενη συζήτηση σχετικά με την πορνεία, την εργασία στον τομέα του σεξ και τη σεξουαλική εκμετάλλευση, η οποία αντικατοπτρίζει καλύτερα την επίσημη θέση του CESIE ETS και του νομικού πλαισίου της Ελλάδας, καθώς και των ερευνητών του Κέντρου Μελετών Ασφάλειας.

Συγκεκριμένα, στην ιταλική και την ελληνική έκδοση του εργαλείου χρησιμοποιείται ο όρος «σεξουαλική εκμετάλλευση στην πορνεία», ο οποίος αναφέρεται σε μια μορφή σεξουαλικής βίας που περιλαμβάνει το κέρδος ενός ατόμου από τη σεξουαλική εκμετάλλευση του σώματος ενός άλλου ατόμου, είτε οικονομικά είτε με άλλα μέσα, και η οποία είναι μη συναινετική και επιβλαβής.

Τόσο το CESIE ETS όσο και οι ερευνητές του Κέντρου Μελετών Ασφάλειας αναγνωρίζουν τη σημασία της διάκρισης μεταξύ του παραπάνω και της σεξουαλικής εργασίας, η οποία νοείται ως η συναινετική παροχή σεξουαλικών υπηρεσιών μεταξύ ενηλίκων. Αυτή λαμβάνει πολλές μορφές, ποικίλλει μεταξύ και εντός των χωρών και των κοινοτήτων και πραγματοποιείται με αντάλλαγμα χρήματα, αγαθά ή ανταμοιβές, αναγνωρίζοντας την αυτονομία των ατόμων που ασχολούνται με αυτήν.

Ως αποτέλεσμα, ο όρος «πορνεία», ακόμη και αν είναι έγκυρος σε νομικά πλαίσια, δεν θα χρησιμοποιείται, καθώς είναι ένας γενικός όρος που δεν λαμβάνει υπόψη τις προαναφερθείσες αποχρώσεις

0. ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ.....	3
1. Εισαγωγή : Ψηφιακές Τεχνολογίες και Έμφυλη Βία: Ενάντιοι και Υποστηρικτές.....	9
1.1. Οι ΤΠΕ - Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών - ως εργαλείο ενδυνάμωσης...	9
1.2. Οι ΤΠΕ - Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών - ως μηχανισμός ελέγχου και κακοποίησης.....	10
1.3. Το ψηφιακό αποτύπωμα : ένας χάρτης ευπάθειας.....	11
2. Τύποι διαδικτυακής έμφυλης βίας	13
2.1. Ο αντίκτυπος των κοινωνικών μέσων.....	15
2.2. Η διττή φύση της ανωνυμίας.....	17
3. Διατομεακές και Κρατικές Συνέργειες για την Αντιμετώπιση της Έμφυλης Βίας	20
3.1. Πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης	21
3.2. Εθνικά Πλαίσια.....	24
4. Ψηφιακή Σεξουαλική Εκμετάλλευση και Διασυνοριακή Εμπορία Ανθρώπων	36
4.1. Προκλήσεις στο πλαίσιο διεθνούς συνεργασίας.....	36
4.2. Η αλληλεπίδραση με τη μετανάστευση	38
4.3. Εκπαίδευση των κοινοτήτων σε θέματα ψηφιακής ασφάλειας	48
4.4. Το αντίκτυπο του ιδιωτικού τομέα	63
5. Συμπεράσματα.....	67
6. Βιβλιογραφία	70

ο. ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ

Ορολογία	Ορισμός
Αλγοριθμική Διάκριση	Το φαινόμενο κατά το οποίο τα αυτοματοποιημένα συστήματα λήψης αποφάσεων παράγουν μεροληπτικά ή άδικο συμπεράσματα που θέτουν σε μειονεκτική θέση άτομα ή ομάδες με βάση χαρακτηριστικά όπως η φυλή, το φύλο, η ηλικία ή η κοινωνικοοικονομική κατάσταση. Αυτές οι μεροληψίες συχνά προκύπτουν από στρεβλά δεδομένα εκπαίδευσης, ελαττωματικό σχεδιασμό μοντέλων ή διαρθρωτικές ανισότητες που αντικατοπτρίζονται στις πληροφορίες εισόδου. Πρόκειται για ένα κρίσιμο ζήτημα στις συζητήσεις σχετικά με την ηθική και τη διακυβέρνηση της τεχνητής νοημοσύνης.
Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνιών (ΤΠΕ)	Εργαλεία και πλατφόρμες που χρησιμοποιούνται για τη μετάδοση, αποθήκευση και πρόσβαση σε πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων κινητών τηλεφώνων, υπηρεσιών διαδικτύου και ψηφιακών εφαρμογών.
Έμφυλη βία (GBV)	Επιβλαβείς πράξεις που στρέφονται κατά ατόμων λόγω του φύλου τους. Περιλαμβάνουν σωματική, σεξουαλική, ψυχολογική και οικονομική κακοποίηση, που συχνά στοχεύει γυναίκες και κορίτσια.
Τεχνολογικά Διευκολυνόμενη Έμφυλη Βία (TFGBV)	Οποιαδήποτε μορφή έμφυλης βίας που ενισχύεται, διευκολύνεται ή διαπράττεται μέσω ψηφιακών τεχνολογιών, όπως τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, οι εφαρμογές για κινητά ή τα διαδικτυακά φόρουμ.
Διακίνηση και Εμπορία Ανθρώπων	Η εκμετάλλευση ατόμων μέσω βίας, απάτης ή εξαναγκασμού για εργασία, σεξουαλική εκμετάλλευση

	ή για άλλους σκοπούς. Διευκολύνεται όλο και περισσότερο από τις ψηφιακές πλατφόρμες.
Διαδικτυακή Εκμετάλλευση	Η κακοποίηση ή η εκμετάλλευση ατόμων μέσω τεχνολογιών του διαδικτύου. Περιλαμβάνει τη σεξουαλική εκμετάλλευση, τον εκβιασμό, την προσέλκυση ανηλίκων και την εμπορία ανθρώπων.
Ψηφιακό Αποτύπωμα	Τα δεδομένα που αφήνουν πίσω τους τα άτομα όταν χρησιμοποιούν ψηφιακές συσκευές ή διαδικτυακές πλατφόρμες. Περιλαμβάνει τόσο ενεργά όσο και παθητικά αρχεία δραστηριότητας.
Ενεργό Ψηφιακό Αποτύπωμα	Δεδομένα που δημιουργούνται σκόπιμα από τους χρήστες, όπως δημοσιεύσεις, επισημάνσεις « μου αρέσει », μηνύματα και αναρτήσεις, σε ιστότοπους ή πλατφόρμες κοινωνικών μέσων.
Παθητικό Ψηφιακό Αποτύπωμα	Δεδομένα που συλλέγονται χωρίς την άμεση συμμετοχή του χρήστη, συμπεριλαμβανομένης της παρακολούθησης της τοποθεσίας, των cookies, των μεταδεδομένων και των συνηθειών περιήγησης.
Deepfake Πορνογραφία	Ψηφιακά παραποιημένο σεξουαλικό περιεχόμενο που απεικονίζει ψευδώς ένα άτομο, συνήθως δημιουργημένο με τη χρήση τεχνητής νοημοσύνης ώστε να μιμηθεί την ομοιότητά του.
Δουλεία λόγω Χρέους	Ένα σύστημα καταναγκαστικής εργασίας όπου ένα άτομο δεσμεύεται να προσφέρει τις υπηρεσίες του ή τις υπηρεσίες κάποιου που βρίσκεται υπό τον έλεγχό του, ως εγγύηση για ένα χρέος, το οποίο συχνά οδηγεί σε εκμετάλλευση. Ειδικά όταν οι όροι αποπληρωμής είναι παραπλανητικοί ή αδύνατο να εκπληρωθούν. Τα θύματα συχνά παγιδεύονται σε κύκλους φτώχειας και υποτέλειας για πολλές γενιές.

Ψηφιακή Εκπαίδευση	Η ικανότητα να χρησιμοποιεί κανείς με κριτική σκέψη και ασφάλεια τις ψηφιακές τεχνολογίες, συμπεριλαμβανομένης της κατανόησης των ρυθμίσεων απορρήτου, της αναγνώρισης των διαδικτυακών απειλών και της υπεύθυνης πλοήγησης στις πλατφόρμες.
Παραπληροφόρηση	Η σκόπιμη δημιουργία και διάδοση ψευδών ή παραπλανητικών πληροφοριών με σκοπό την εξαπάτηση, τη χειραγώγηση της αντίληψης ή την επίτευξη στρατηγικού πλεονεκτήματος.
Σχεδιασμός με Επίκεντρο τις Επιζώσεις	Μια στρατηγική σχεδιασμού στα πλαίσια της τεχνολογίας που δίνει προτεραιότητα στην ασφάλεια, στην αυτονομία και στις ανάγκες των ατόμων που έχουν υποστεί βία ή εκμετάλλευση.
Διαθεματικότητα	Ένα πλαίσιο που αναγνωρίζει τον τρόπο με τον οποίο διαφορετικές πτυχές μιας ταυτότητας —όπως το φύλο, η φυλή, η κοινωνική τάξη και το μεταναστευτικό καθεστώς — αλληλεπιδρούν μεταξύ τους και διαμορφώνουν ταυτότητες βάσει κάποιων διακρίσεων και προνομιών.
CEDAW (Σύμβαση για την Εξάλειψη Όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών)	Σύμβαση του ΟΗΕ που υιοθετήθηκε το 1979 και υποχρεώνει τα κράτη να εξαλείψουν κάθε μορφή διάκρισης κατά των γυναικών, συμπεριλαμβανομένης της ψηφιακής βίας, μέσω της Γενικής Σύστασης αριθ. 35.
Η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης	Συνθήκη του Συμβουλίου της Ευρώπης με θέμα την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας, η οποία αναγνωρίζει την ψηφιακή παρενόχληση και την ψυχολογική κακοποίηση.

Incels (Ακούσιοι Άγαμοι)	Διαδικτυακές υποκοουλτούρες ανδρών κυρίως που πιστεύουν ότι δεν τους επιτρέπεται η σεξουαλική πρόσβαση στις γυναίκες και εκφράζουν δυσαρέσκεια, μίσος ή βία προς αυτές αλλά και προς τους άνδρες που είναι σεξουαλικά ενεργοί.
Λανθασμένη Πληροφόρηση	Ψευδείς ή ανακριβείς πληροφορίες που διαδίδονται ανεξάρτητα από την πρόθεση εξαπάτησης (όχι αναγκαστικά συνειδητή παραπληροφόρηση).
Σύμβαση της Βουδαπέστης	Η πρώτη διεθνής συνθήκη για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο η οποία θέτει νομικούς κανόνες για την καταπολέμηση των εγκλημάτων που αφορούν συστήματα καθώς και δίκτυα πληροφοριών.
TFGBV (Βία λόγω φύλου που διευκολύνεται από την τεχνολογία)	Βία που διαπράττεται, υποβοηθείται ή επιδεινώνεται μέσω ψηφιακών εργαλείων ή πλατφορμών, συμπεριλαμβανομένης της διαδικτυακής παρενόχλησης, της σεξουαλικής εκβίασης, της κακοποίησης με βάση εικόνες και της διαδικτυακής αποπλάνησης.
Νόμος περί Ψηφιακής Ασφάλειας (DSA)	Κανονισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2022/2065) που επιβάλλει στις διαδικτυακές πλατφόρμες την υποχρέωση να αφαιρούν παράνομο περιεχόμενο, να προστατεύουν τους χρήστες και να ενισχύουν τη διαφάνεια σε όλες τις ψηφιακές υπηρεσίες.
Ψηφιακή Ένταξη	Η πρακτική που διασφαλίζει ότι όλα τα άτομα και οι κοινότητες, ιδίως εκείνα που είναι περιθωριοποιημένα ή μειονεκτούν, έχουν ισότιμη πρόσβαση και δυνατότητα χρήσης των ψηφιακών τεχνολογιών. Δίνει έμφαση όχι μόνο στη συνδεσιμότητα, αλλά και στην ψηφιακή παιδεία, την οικονομική προσιτότητα και τη διαθεσιμότητα υπηρεσιών και περιεχομένου, χωρίς αποκλεισμούς.

Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων (ΓΚΠΔ)	Νόμος της ΕΕ που διέπει την προστασία των δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής των φυσικών προσώπων, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας από την κατάχρηση προσωπικών δεδομένων σε ψηφιακές πλατφόρμες.
Γεωγραφική Προσθήκη	Η διαδικασία προσάρτησης δεδομένων γεωγραφικής θέσης, όπως συντεταγμένες γεωγραφικού πλάτους και μήκους, σε μέσα όπως φωτογραφίες, βίντεο, ιστότοπους ή μηνύματα με μορφή κειμένου.
Παραπληροφόρηση σχετικά με την Έμφυλη Βία	Μια μορφή παραπληροφόρησης που στοχεύει άτομα, ιδίως γυναίκες και έμφυλες μειονότητες, μέσω αφηγήσεων, στερεοτύπων και παρενόχλησης. Συνδυάζει ψευδείς ή παραπλανητικές πληροφορίες με σεξισμό, μισογυνισμό και στερεότυπα φύλου για να υπονομεύσει την αξιοπιστία, να σιγήσει τις φωνές και να ενισχύσει τις νόρμες που αποβλέπουν στην έμφυλη διάκριση.
Μη Συναινετική Κοινοποίηση Εικόνων (NCII)	Γνωστό και ως « πορνό εκδίκησης », αφορά τη διανομή σεξουαλικού περιεχομένου χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου, πράξη που αποτελεί ποινικό αδίκημα σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία.
Δικαίωμα στη Λήθη	Μια αρχή του νόμου περί προστασίας δεδομένων που δίνει στα άτομα τη δυνατότητα να ζητήσουν τη διαγραφή προσωπικών δεδομένων όταν αυτά δεν είναι πλέον απαραίτητα, είναι ανακριβή ή έχουν υποστεί παράνομη επεξεργασία.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Εισαγωγή: Ψηφιακές Τεχνολογίες και Έμφυλη Βία: Ενάντιοι και Υποστηρικτές

Η έλευση των ψηφιακών τεχνολογιών έχει αναδιαμορφώσει ριζικά τον τρόπο με τον οποίο τα άτομα αλληλεπιδρούν, έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες και συμβάλλουν με τη σειρά τους σε μια κοινωνική αλλαγή. Ωστόσο, η μεταμόρφωση αυτή δεν πραγματοποιήθηκε χωρίς δυσκολίες, ιδίως για τις γυναίκες και τα κορίτσια που κινούνται στον ψηφιακό χώρο. Οι ψηφιακές τεχνολογίες, γνωστές και ως τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ), έχουν τεράστιες δυνατότητες να ενδυναμώσουν τα θύματα έμφυλης βίας, παρέχοντάς τους πρόσβαση σε δίκτυα υποστήριξης, νομική προστασία και τρόπους συλλογικής αντίστασης. Ταυτόχρονα, όμως, τα ίδια αυτά εργαλεία μπορούν να χρησιμοποιηθούν – και όλο και πιο συχνά συμβαίνει αυτό – για την τέλεση κακοποιήσεων, τη διευκόλυνση της διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων και την εδραίωση ανισοτήτων εξουσίας.

Το κεφάλαιο αυτό έχει ως στόχο να αναλύσει τον διττό ρόλο των ΤΠΕ, τόσο στην ενίσχυση όσο και στην καταπολέμηση της έμφυλης βίας και εκμετάλλευσης. Εξετάζει επίσης την έννοια του ψηφιακού αποτυπώματος, αποκαλύπτοντας πώς τα ίχνη των ψηφιακών δεδομένων των γυναικών στο διαδίκτυο μπορούν να αξιοποιηθούν για λόγους ασφάλειας ή αντιθέτως να χρησιμοποιηθούν ως όπλο ελέγχου. Για τον σκοπό αυτό, το κείμενο βασίζεται σε παγκόσμιες έρευνες, μελέτες περιπτώσεων και εξελίξεις σε επίπεδο πολιτικής, προκειμένου να προσφέρει μια ολοκληρωμένη εικόνα του τρόπου με τον οποίο τα ψηφιακά οικοσυστήματα διαμορφώνουν την έννοια της ευπάθειας και της ανθεκτικότητας, στο περιβάλλον αυτό.

1.1. Οι ΤΠΕ - Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών - ως εργαλείο ενδυνάμωσης

Στην καλύτερη περίπτωση, οι ΤΠΕ προσφέρουν μετασχηματιστικές δυνατότητες για την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας. Οι επιζώσες έχουν πλέον πρόσβαση σε ψηφιακές γραμμές βοήθειας, υπηρεσίες μηνυμάτων με μορφή κειμένου σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης και εφαρμογές για κινητές συσκευές οι οποίες διευκολύνουν τη διακριτική επικοινωνία με τους παρόχους υποστήριξης. Αυτά τα εργαλεία παρακάμπτουν εμπόδια όπως η γεωγραφική απομόνωση, το κοινωνικό στίγμα και ο φόβος αντιποίνων, ειδικά σε περιβάλλοντα όπου η πρόσβαση σε φυσικές υπηρεσίες μπορεί να είναι επικίνδυνη ή αδύνατη.

Οι πλατφόρμες κοινωνικών μέσων διαδραματίζουν επίσης έναν ολοένα και πιο σημαντικό ρόλο στη συλλογική υπεράσπιση. Κινήματα όπως τα #MeToo, #SayHerName και #NiUnaMenos καταδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο οι ψηφιακοί χώροι έχουν μετατραπεί σε αρένες αφήγησης, αλληλεγγύης και κινητοποίησης. Τέτοιες εκστρατείες όχι μόνο ευαισθητοποιούν το κοινό, αλλά επηρεάζουν επίσης τις μεταρρυθμίσεις με πολιτικό αντίκτυπο και τις πολιτισμικές αλλαγές. Σε περιοχές όπου οι κυρίαρχες θεσμικές δομές αγνοούν ή απορρίπτουν τα ζητήματα ασφάλειας των γυναικών, οι ΤΠΕ αποτελούν πύλη προς την ορατότητα και τη δικαιοσύνη.

Οι πρωτοβουλίες ψηφιακής ένταξης ενισχύουν περαιτέρω αυτά τα αποτελέσματα. Για παράδειγμα, οι γυναίκες σε απομακρυσμένες ή υποβαθμισμένες περιοχές αποκτούν πρόσβαση σε τηλε-νομική υποστήριξη, ψυχοκοινωνική συμβουλευτική και προγράμματα ηλεκτρονικής μάθησης που αμφισβητούν την απομόνωση που ιστορικά χρησιμοποιούνταν για να τις σιωπήσουν ή να τις αποδυναμώσουν. Οι διαδραστικές πλατφόρμες επιτρέπουν επίσης στις επιζώσες να καταγράφουν τις εμπειρίες τους, να παρακολουθούν περιστατικά κακοποίησης και να συνδέονται ανώνυμα με κοινότητες υποστήριξης ατόμων με παρόμοια θέματα. Η έρευνα επιβεβαιώνει ότι η ψηφιακή παιδεία συσχετίζεται με αυξημένη τάση αναζήτησης βοήθειας και καλύτερα αποτελέσματα στον τομέα της ασφάλειας.

1.2. Οι ΤΠΕ - Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών ως μηχανισμός ελέγχου και κακοποίησης

Παρά τις υποσχέσεις της τεχνολογικής προόδου, οι ψηφιακοί χώροι έχουν καταστεί επίσης γόνιμο έδαφος για τη μισογυνία και την εκμετάλλευση. Η τεχνολογικά διευκολυνόμενη έμφυλη βία (TFGBV) περιλαμβάνει μια σειρά καταχρηστικών πρακτικών: διαδικτυακή παρενόχληση και κακοποίηση, μη συναινετική κοινή χρήση εικόνων («εκδικητική πορνογραφία»), πλαστοπροσωπία και απειλές σωματικής βλάβης^[5]. Αυτές οι παραβιάσεις ενισχύονται από την κλίμακα και τη μονιμότητά τους — το περιεχόμενο που κυκλοφορεί στο διαδίκτυο μπορεί να φτάσει σε χιλιάδες άτομα αμέσως και να παραμείνει προσβάσιμο για αόριστο χρονικό διάστημα. Το διαδίκτυο είναι αιώνιο. Μόλις το επιβλαβές υλικό διαμοιραστεί, μπορεί να αντιγραφεί, να αρχειοθετηθεί ή να αναρτηθεί εκ νέου, καθιστώντας σχεδόν αδύνατη την πλήρη κατάργησή του.

Επιπλέον, οι δράστες χρησιμοποιούν όλο και περισσότερο εργαλεία κρυπτογράφησης, ανώνυμης περιήγησης καθώς και το σκοτεινό διαδίκτυο προκειμένου να αποφύγουν την ευθύνη. Σε περιπτώσεις εμπορίας ανθρώπων, οι ψηφιακές πλατφόρμες χρησιμοποιούνται για την προσέλκυση, την προεργασία και τον έλεγχο των θυμάτων χωρίς φυσική επαφή. Οι διακινητές διαφημίζουν τις υπηρεσίες τους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, χρησιμοποιούν δεδομένα γεωγραφικής θέσης για να παρακολουθούν τις κινήσεις και εκμεταλλεύονται εφαρμογές γνωριμιών ώστε να παρασύρουν γυναίκες σε ψεύτικες σχέσεις που αργότερα μετατρέπονται σε σχέσεις εκμετάλλευσης.

Η ψυχολογική επιβάρυνση της τεχνολογικά διευκολυνόμενη έμφυλης βίας – TFGBV, δεν πρέπει να υποτιμάται. Τα θύματα συχνά αναφέρουν συναισθήματα υπερβολικής επαγρύπνησης, ντροπής και αδυναμίας, τα οποία επιδεινώνονται από τη δυσκολία κατάργησης επιβλαβών περιεχομένων ή την αδυναμία ταυτοποίησης των δραστών. Οι αρχές επιβολής του νόμου συχνά δεν διαθέτουν την ψηφιακή ικανότητα ή τη δικαιοδοτική εξουσία να παρέμβουν, αφήνοντας τα θύματα σε κατάσταση διαρκούς έκθεσης. Αυτή η συνεχής έκθεση μπορεί να οδηγήσει σε εκ νέου τραυματισμό, καθώς τα θύματα αναγκάζονται να ξαναζήσουν την αρχική βλάβη κάθε φορά που το προσβλητικό κι επιβλαβές περιεχόμενο επανεμφανίζεται στο διαδίκτυο.

1.3. Το ψηφιακό αποτύπωμα : ένας χάρτης ευπάθειας

Κεντρικό ρόλο στην κατανόηση της διαδικτυακής εκμετάλλευσης έχει η έννοια του ψηφιακού αποτυπώματος, δηλαδή τα ίχνη δεδομένων που δημιουργούνται μέσω της αλληλεπίδρασης ενός ατόμου με τις ψηφιακές πλατφόρμες. Αυτό περιλαμβάνει ενεργά αποτυπώματα, όπως αναρτήσεις σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης, διαδικτυακές αγορές και μηνύματα, καθώς και παθητικά αποτυπώματα, όπως μεταδεδομένα, παρακολούθηση τοποθεσίας, cookies και ιστορικό περιήγησης.

Ενώ τα ψηφιακά αποτυπώματα μπορούν να βοηθήσουν στη συλλογή εγκληματολογικών στοιχείων κατά των δραστών, ενέχουν και σημαντικούς κινδύνους. Για τις γυναίκες που προσπαθούν να ξεφύγουν από καταχρηστικές σχέσεις ή τα περιβάλλοντα εξαναγκασμού, η ψηφιακή τους παρουσία μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τον εντοπισμό και την παρενόχλησή

τους. Οι φωτογραφίες με γεωγραφική σήμανση, οι αλγόριθμοι πρόβλεψης και η συλλογή δεδομένων από διαφορετικές πλατφόρμες σημαίνουν ότι οι επιζώσες δεν είναι μόνο ευάλωτες σε γνωστούς θύτες, αλλά και σε στοχευμένο μάρκετινγκ, αδύναμα θύματα για παρακολούθηση και ακόμη και για αλγοριθμική διάκριση.

Οι νέες γυναίκες και τα κορίτσια αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες προκλήσεις. Μελέτες δείχνουν ότι οι έφηβες τείνουν να έχουν μικρότερο έλεγχο των ψηφιακών ρυθμίσεων, είναι πιο πιθανό να δανείζονται συσκευές και συχνά δεν έχουν πρόσβαση σε ολοκληρωμένη ψηφιακή εκπαίδευση. Επιπλέον, τα κορίτσια που προέρχονται από περιθωριοποιημένα περιβάλλοντα — όπως μετανάστες, νεαρά στην ηλικία ΛΟΑΤΚΙ+ ή εκείνοι που βιώνουν φτώχεια — αντιμετωπίζουν πολλαπλούς κινδύνους λόγω συστημικού αποκλεισμού και περιορισμένων ψηφιακών υπηρεσιών.

**ΤΥΠΟΙ
ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗΣ
ΕΜΦΥΛΗΣ ΒΙΑΣ**

2. Τύποι διαδικτυακής έμφυλης βίας

Η τεχνολογικά υποβοηθούμενη έμφυλη βία ή διαδικτυακή έμφυλη βία (GBV), είναι μια μορφή συστηματικής κακοποίησης που χρησιμοποιεί ψηφιακές τεχνολογίες για να στοχοποιήσει, να σιωπήσει και να ελέγξει άτομα με βάση το φύλο τους. Επηρεάζει δυσανάλογα τις γυναίκες και τα κορίτσια, ενισχύοντας τις ανισορροπίες εξουσίας και διαιωνίζοντας τη διακριτική μεταχείριση εκτός διαδικτύου. Η διαδικτυακή έμφυλη βία GBV δεν είναι τυχαία ή μεμονωμένη — αποτελεί μέρος ενός ευρύτερου φάσματος βίας που εκτείνεται τόσο στον φυσικό όσο και στον εικονικό χώρο. Οι επιπτώσεις της είναι ρεαλιστικές, μακροχρόνιες και συχνά καταστροφικές. Συνηθισμένες μορφές διαδικτυακής έμφυλης βίας είναι οι εξής :

- **Ηλεκτρονική παρενόχληση:** Ένας ευρύς όρος που αναφέρεται σε οποιαδήποτε ανεπιθύμητη, επιθετική ή απειλητική συμπεριφορά, η οποία απευθύνεται σε ένα άτομο ή μια ομάδα μέσω ψηφιακών πλατφορμών. Περιλαμβάνει επίμονη αποστολή μηνυμάτων, ύβρεις, απειλές, σεξουαλική παρενόχληση και συντονισμένες επιθέσεις. Η διαδικτυακή παρενόχληση είναι συχνά σεξιστική, με τις γυναίκες και τα κορίτσια να αντιμετωπίζουν κακοποίηση που στιγματίζει την ταυτότητα και την εμφάνισή τους.
- **Κυβερνοεκφοβισμός:** Επαναλαμβανόμενη, στοχευμένη παρενόχληση ή ταπείνωση μέσω ψηφιακών πλατφορμών.
- **Κυβερνοπαρακολούθηση :** Επίμονη και ανεπιθύμητη παρακολούθηση ή επικοινωνία, συχνά με τη χρήση εφαρμογών εντοπισμού θέσης ή μέσω κοινωνικής δικτύωσης.
- **Τρολάρισμα :** Δημοσίευση προκλητικών ή υποτιμητικών σχολίων με σκοπό την πρόκληση ή την ταλαιπωρία των θυμάτων.
- **Επιθέσεις από διαδικτυακούς όχλους (dogpiling):** Συντονισμένη ή αυθόρμητη ομαδική παρενόχληση που στοχεύει ένα άτομο στο διαδίκτυο, συχνά προκαλούμενη από μια μεμονωμένη ανάρτηση, άποψη ή ταυτότητα. Αυτές οι επιθέσεις συνήθως

περιλαμβάνουν εκατοντάδες ή χιλιάδες χρήστες που στέλνουν απειλές, προσβολές και μηνύματα που υποβαθμίζουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια σε πολλαπλές πλατφόρμες, κατακλύζοντας το θύμα και επιδεινώνοντας τη συναισθηματική βλάβη και τη φθορά της φήμης του.

- **Παραβίαση και κατάληψη λογαριασμών (ψευδής παρουσίαση στο διαδίκτυο, κλοπή ταυτότητας):** Η απόκτηση μη εξουσιοδοτημένης πρόσβασης στους διαδικτυακούς λογαριασμούς κάποιου (μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, αποθήκευση στο cloud) με σκοπό την κλοπή προσωπικών πληροφοριών, την πλαστοπροσωπία του θύματος ή τη βλάβη της φήμης του. Σε περιπτώσεις έμφυλης βίας, το hacking χρησιμοποιείται συχνά για τη διαρροή προσωπικού περιεχομένου, την παρακολούθηση των επικοινωνιών ή τον αποκλεισμό ατόμων από τις δικές τους πλατφόρμες ως μορφή τιμωρίας ή ελέγχου.
- **Doxxing:** Δημοσίευση προσωπικών ή αναγνωριστικών πληροφοριών με σκοπό την παρενόχληση ή την απειλή.
- **Κακοποίηση μέσω Deepfake:** Χρήση τεχνητής νοημοσύνης για τη δημιουργία ψεύτικων βίντεο ή εικόνων, συχνά σεξουαλικού περιεχομένου, που απεικονίζουν κάποιον χωρίς τη συγκατάθεσή του. Αυτή η μορφή κακοποίησης με βάση την εικόνα μπορεί να βλάψει σοβαρά τη φήμη και την ψυχική υγεία του θύματος.
- **Κακοποίηση με βάση την εικόνα:** Κοινοποίηση προσωπικών εικόνων ή βίντεο χωρίς συγκατάθεση (π.χ. « Πορνογραφία εκδίκησης » ή πορνογραφία χωρίς συγκατάθεση).
- **Σεξουαλικός εξαναγκασμός:** Εκβιασμός που περιλαμβάνει απειλές για τη δημοσιοποίηση σεξουαλικών πληροφοριών, φωτογραφιών ή βίντεο, εάν δεν ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις.

- **Catfishing (Ηλεκτρονικό ψάρεμα):** Δημιουργία ψεύτικης διαδικτυακής ταυτότητας με σκοπό την εξαπάτηση άλλων, συχνά αναφερόμαστε σε συναισθηματικής φύσεως χειραγώγηση, εκμετάλλευση ή οικονομική κατάχρηση. Μπορεί να οδηγήσει σε συναισθηματική βλάβη, εκβιασμό ή ακόμα και σε στυγνή παραπλάνηση ανηλίκων.
- **Αποπλάνηση:** Δημιουργία σχέσης εμπιστοσύνης με ανηλίκους ή ευάλωτα άτομα στο διαδίκτυο με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση ή κακοποίηση. Οι « groomers » , αυτοί που αποπλανούν, χρησιμοποιούν συχνά την κολακεία, την προσοχή ή τα δώρα με απώτερο στόχο τους να χειραγωγήσουν τα θύματα.
- **Ρητορική μίσους και μισογυνιστικά μίμδια:** Διάδοση σεξιστικού, βίαιου ή μεροληπτικού περιεχομένου.

Αυτές οι μορφές βίας μπορεί να αλληλεπικαλύπτονται και συχνά έχουν σοβαρές ψυχολογικές, κοινωνικές, ακόμη και οικονομικές συνέπειες για τα θύματα.

*** Ποια είναι η διαφορά μεταξύ ενός διαδικτυακού νταή και ενός διαδικτυακού μισητή ;**

Ένας **νταής** συνήθως στοχεύει επανειλημμένα σε ένα συγκεκριμένο άτομο, προσπαθώντας συχνά να κυριαρχήσει, να το εκφοβίσει ή να το ταπεινώσει με την πάροδο του χρόνου. Ένας **μισητής** από την άλλη πλευρά, μπορεί να δημοσιεύει επιβλαβή, εχθρικά ή τοξικά σχόλια χωρίς να συνδέεται προσωπικά με το άτομο. Εναλλακτικά μπορεί να το στοχοποιεί συνεχώς, καθοδηγούμενος συχνά από προκαταλήψεις ή από την κουλτούρα του τρολαρίσματος και όχι εξαιτίας προσωπικής εκδίκησης. Αν και αμφότερες στάσεις ζωής είναι επιζήμιες για το άτομο αυτό, ο εκφοβισμός ενός νταή τείνει να είναι πιο επίμονος και προσωπικός.

2.1. Ο αντίκτυπος των κοινωνικών μέσων

Οι ψηφιακοί τόποι είναι ο χώρος όπου διαδραματίζεται όλη η δημόσια ζωή. Οι πλατφόρμες κοινωνικών μέσων έχουν θεωρηθεί σημαντικές για τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι συνδέονται, εκφράζονται και έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες. Ωστόσο, έχουν επίσης δημιουργήσει νέα περιβάλλοντα όπου μπορεί να εκδηλωθεί έμφυλη βία, συχνά με ευρύτατη εμβέλεια και καταστροφικές επιπτώσεις. Η έμφυλη βία στο διαδίκτυο δεν είναι μόνο μια

αντανάκλαση της ανισότητας εκτός διαδικτύου, αλλά και ένας μηχανισμός που την ενισχύει μέσω της τεχνολογίας.

- **Ενίσχυση της κακοποίησης**

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μπορούν γρήγορα κι αποτελεσματικά να ενισχύσουν την παρενόχληση, τις απειλές και την ταπείνωση. Ακόμη και ένα μόνο προσβλητικό σχόλιο μπορεί να αναδημοσιευτεί, να αρέσει ή να χρησιμοποιηθεί από άλλους, μετατρέποντας μια προσωπική επίθεση σε ένα viral γεγονός.

- **Ανωνυμία και έλλειψη υπευθυνότητας**

Παρόλο που η ανωνυμία μπορεί να προστατεύσει τους ευάλωτους χρήστες, έχει παράλληλα τη δυνατότητα να επιτρέψει στους δράστες να παρενοχλούν, χωρίς να φοβούνται τις συνέπειες. Τα ψεύτικα προφίλ και τα αδύναμα συστήματα εποπτείας συμβάλλουν στη δημιουργία μιας κουλτούρας, όπου οι απειλές και οι κακοποιήσεις σπάνια αντιμετωπίζονται με αποτελεσματικό τρόπο.

- **Κανονικοποίηση επιβλαβούς περιεχομένου**

Σεξιστικά αστεία, κουλτούρα βιασμού και μισογυνιστικά μίμδια κυκλοφορούν συχνά ευρέως και απορρίπτονται ως « απλό χιούμορ » ή « ελευθερία του λόγου ». Η στάση αυτή ομαλοποιεί τη βία, ενισχύει τα στερεότυπα των φύλων και αποθαρρύνει τα θύματα από το να μιλήσουν.

- **Κοινότητες Incel** : Οι διαδικτυακές υποκουλτούρες, όπως οι incels (« ακούσια άγαμοι»), αποτελούν βασικό παράγοντα για τη διάδοση μισογυνιστικού περιεχομένου και ρητορικής μίσους με βάση το φύλο. Τα φόρουμ και οι χώροι κοινωνικής δικτύωσης των incels ομαλοποιούν την εχθρότητα προς τις γυναίκες, προωθούν επιβλαβή στερεότυπα και, σε ορισμένες περιπτώσεις, εξυμνούν τη σεξουαλική βία.

- **Εποπτεία και έλεγχος**

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την παρακολούθηση, την καταδίωξη ή τον έλεγχο της συμπεριφοράς κάποιου, ειδικά σε καταχρηστικές σχέσεις. Λειτουργίες όπως η γεωγραφική σήμανση, τα μηνύματα « εμφανίστηκε » ή η επισήμανση σε φωτογραφίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως όπλα για την παρακολούθηση και τον εκφοβισμό.

- **Σιωπή, αυτολογοκρισία και φόβος να εκφράσει κανείς την άποψή του**

Πολλές γυναίκες και περιθωριοποιημένα άτομα περιορίζουν τα όσα μοιράζονται, εγκαταλείπουν τις πλατφόρμες ή αποφεύγουν να συμμετέχουν στον δημόσιο διάλογο, καθώς αντιμετωπίζουν συνεχή παρενόχληση. Άλλοι επιλέγουν να μην μιλούν καθόλου για τις εμπειρίες τους από την τεχνολογικά διευκολυνόμενη έμφυλη βία, φοβούμενοι τον εκφοβισμό, την ταπείνωση, την επίρριψη ευθυνών στο θύμα ή το να μην τους πιστέψουν. Το γεγονός αυτό οδηγεί στην αποσιώπηση των φωνών και των απόψεων που εκφράζουν κριτική σκέψη και ενισχύει την αντίληψη ότι οι διαδικτυακοί χώροι δεν είναι ασφαλείς για τις γυναίκες.

- **Διάδοση ψευδούς πληροφορίας και στοχευμένης παραπληροφόρησης με βάση το φύλο**

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αποτελούν ένα ισχυρό εργαλείο για τη διάδοση ψευδών πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων επιβλαβών στερεοτύπων με βάση το φύλο ή στοχευμένων εκστρατειών παραπληροφόρησης που απευθύνονται σε γυναίκες ακτιβίστριες, δημοσιογράφους ή πολιτικούς, με σκοπό να υπονομεύσουν την αξιοπιστία και την ασφάλειά τους.

2.2. Η διττή φύση της ανωνυμίας

Η ανωνυμία διαδραματίζει έναν πολύπλοκο και συχνά αμφιλεγόμενο ρόλο στο πλαίσιο της διαδικτυακής έμφυλης βίας (GBV). Τα αποτελέσματά της είναι τόσο ενδυναμωτικά όσο και προστατευτικά, ανάλογα με την οπτική γωνία και το πλαίσιο που εξετάζεται.

Πώς η ανωνυμία διευκολύνει τους δράστες

- **Μειωμένη Ευθύνη :** Η δυνατότητα απόκρυψης της ταυτότητας στο διαδίκτυο μπορεί να ενθαρρύνει τα άτομα να εμπλακούν σε καταχρηστικές συμπεριφορές, όπως παρενόχληση, απειλές και καταδίωξη, χωρίς να φοβούνται τις συνέπειες των πράξεων αυτών στον πραγματικό κόσμο.
- **Κλιμάκωση της Κακοποίησης:** Η ανωνυμία μπορεί να διευκολύνει πιο επιθετικές ή επίμονες μορφές κακοποίησης, καθώς οι δράστες αισθάνονται προστατευμένοι από τον εντοπισμό και την τιμωρία.

- Δυσκολία στην Επιβολή του Νόμου: Οι αρχές επιβολής του νόμου και οι διαχειριστές των πλατφορμών συχνά αντιμετωπίζουν προκλήσεις στον εντοπισμό και τη δίωξη των παραβατών, όταν η ταυτότητά τους είναι κρυφή, γεγονός που καθιστά πιο δύσκολη την απόδοση ευθυνών.

Πώς η ανωνυμία προστατεύει τα θύματα

- Ασφάλεια για τις Επιζώσες : Για τα θύματα και τις επιζώσες της έμφυλης βίας, η ανωνυμία μπορεί να είναι ζωτικής σημασίας ώστε να αναζητήσουν υποστήριξη, ανταλλαγή εμπειριών ή συμμετοχή σε δράσεις υπεράσπισης χωρίς τον κίνδυνο αντίποινων ή περαιτέρω βλάβης.
- Προστασία της Ιδιωτικής Ζωής Ευάλωτων Ομάδων : Οι γυναίκες, οι ακτιβιστές και όσοι ζουν σε καταπιεστικά περιβάλλοντα μπορεί να βασίζονται σε ανώνυμες ταυτότητες για να εκφράζονται με ασφάλεια και να έχουν πρόσβαση σε πόρους.
- Ενδυνάμωση: Η ανωνυμία επιτρέπει σε ορισμένους χρήστες να συμμετέχουν σε διαδικτυακούς χώρους που διαφορετικά θα απέφευγαν λόγω του φόβου να γίνουν στόχος ή να υποστούν διακρίσεις.

**ΔΙΑΤΟΜΕΑΚΕΣ ΚΑΙ
ΚΡΑΤΙΚΕΣ
ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ ΓΙΑ
ΤΗΝ
ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ
ΤΗΣ ΕΜΦΥΛΗΣ
ΒΙΑΣ**

3. Διατομεακές και Κρατικές Συνέργειες για την Αντιμετώπιση της Έμφυλης Βίας

Η έμφυλη βία (GBV) δεν είναι απλώς ένα προσωπικό ή μεμονωμένο τραύμα — είναι μια βαθιά ριζωμένη, συνεχής παγκόσμια κρίση που γίνεται όλο και περισσότερο αντιληπτή και επηρεάζει κάθε στρώμα της κοινωνίας. Η έμφυλη βία δεν αφήνει κανέναν τομέα ανεπηρέαστο. Είτε πρόκειται για την πίεση που ασκείται στα συστήματα υγειονομικής περίθαλψης, είτε για τις επιπτώσεις στα εκπαιδευτικά συστήματα, είτε για το κόστος όλων αυτών των τομέων ή ακόμα και για την ευρύτερη οικονομική ανάπτυξη ενός τόπου. Αυτό ισχύει ακόμη περισσότερο όταν οι διαδικτυακές μορφές της εισχωρούν στη ζωή των γυναικών, όπου και αν διαμένουν, σε όλες τις χώρες και τις ηπείρους. Ως εκ τούτου, η αντιμετώπιση της διαδικτυακής έμφυλης βίας απαιτεί κάτι περισσότερο από τις προσπάθειες μεμονωμένων χωρών. Απαιτεί γνήσια και διαρκή συνεργασία μεταξύ κυβερνήσεων, κοινοτήτων και θεσμών, με βάση την κοινή ευθύνη και την αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των λαών.

Τα περισσότερα κράτη αναγνωρίζουν πλέον τη βία λόγω φύλου ως παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Νομικά μέσα, όπως η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης και η CEDAW (Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών), έχουν ωθήσει τις κυβερνήσεις να υιοθετήσουν εθνικούς νόμους και στρατηγικές. Ωστόσο, η ύπαρξη ενός πλαισίου δεν είναι αρκετή. Η εφαρμογή του πλαισίου αυτού είναι ο τομέας στον οποίο πολλές χώρες υστερούν. Ορισμένες από αυτές εξακολουθούν να μην διαθέτουν προσεγγίσεις που να εστιάζουν στις επιζώσες ή δεν διαθέτουν επαρκή χρηματοδότηση. Άλλες έχουν νόμους «στο χαρτί», (πιθανώς για να συμμορφωθούν με διεθνή ή περιφερειακά πλαίσια και πρωτοβουλίες), αλλά δεν διαθέτουν επαρκείς μηχανισμούς επιβολής τους.

Η διατομεακή συνεργασία είναι ζωτικής σημασίας, καθώς κανένας τομέας δεν μπορεί να αντιμετωπίσει μόνος του τη διαδικτυακή έμφυλη βία. Οι υπηρεσίες υγείας, οι αρχές επιβολής του νόμου, η εκπαίδευση και η κοινωνική πρόνοια πρέπει να συνεργάζονται με συμπληρωματικό τρόπο για να επιτύχουν ουσιαστικής σημασίας αποτελέσματα. Για παράδειγμα, τα νοσοκομεία χρειάζονται πρωτόκολλα για τον εντοπισμό των περιπτώσεων

κακοποίησης και την παραπομπή των θυμάτων. Η αστυνομία πρέπει να εκπαιδευτεί ώστε να χειρίζεται τις υποθέσεις με ευαισθησία και ταχύτητα. Τα σχολεία πρέπει να διδάσκουν από νωρίς τη συναίνεση και τον σεβασμό. Όταν αυτοί οι τομείς λειτουργούν μεμονωμένα, τα θύματα μένουν στο περιθώριο. Γι' αυτό τα ολοκληρωμένα συστήματα παραπομπής και τα κοινά προγράμματα κατάρτισης μπορούν να έχουν απτό αντίκτυπο, γεφυρώνοντας με επιτυχία αυτά τα κενά.

Η Διεθνής Συνεργασία είναι όλο και πιο απαραίτητη, καθώς η διαδικτυακή βία δεν γνωρίζει σύνορα και δεν περιορίζεται στα όρια μιας χώρας. Η εμπορία ανθρώπων, η διαδικτυακή κακοποίηση και η αναγκαστική μετανάστευση έχουν όλες διασυνοριακές διαστάσεις. Συμμετέχουν στην Διεθνή Συνεργασία: τα όργανα του ΟΗΕ, οι περιφερειακές συμμαχίες και οι ΜΚΟ οι οποίες διαδραματίζουν βασικό ρόλο στην ανταλλαγή δεδομένων, στη χρηματοδότηση προγραμμάτων και στην ευθύνη των κρατών. Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ιδίως ο ΣΒΑ5) έχουν συμβάλει στην ευθυγράμμιση των παγκόσμιων προσπαθειών, αλλά πρέπει να γίνουν ακόμη περισσότερες ενέργειες για να εξασφαλιστεί το γεγονός ότι οι δεσμεύσεις θα μεταφραστούν σε πράξεις.

Μπορούμε ασφαλώς να συμπεράνουμε ότι η καταπολέμηση της διαδικτυακής έμφυλης βίας είναι μια πολύπλοκη υπόθεση. Δεν αφορά μόνο την τιμωρία των δραστών μετά τη διάπραξη του εγκλήματος, αλλά και την αλλαγή των συστημάτων στην ουσία τους. Για τον σκοπό αυτό, τα κράτη πρέπει να προχωρήσουν πέρα από τη ρητορική. Οι τομείς πρέπει να σταματήσουν να λειτουργούν μεμονωμένα και οι διεθνείς παράγοντες πρέπει να συνεχίσουν να πιέζουν όσον αφορά την υπευθυνότητα.

3.1. Πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Υπάρχουν νόμοι σε επίπεδο ΕΕ και σχετικοί μηχανισμοί σε διαδικτυακές πλατφόρμες, συμπεριλαμβανομένων των πορνογραφικών ιστότοπων, που αφορούν την προστασία των χρηστών —ιδίως των γυναικών και των ανηλίκων— καθώς και τον τρόπο αναφοράς και/ή την διαδικασία αίτησης κατάργησης περιεχομένου

Σύμφωνα με τους Νόμους της ΕΕ για τις Διαδικτυακές Πλατφόρμες και τους Πορνογραφικούς Ιστότοπους, υπάρχει ο Νόμος περί Ψηφιακής Ασφάλειας (Digital Services Act (DSA)), ο οποίος ισχύει πλήρως από τις 17 Φεβρουαρίου 2024 και εφαρμόζεται σε όλες τις πλατφόρμες. Ειδικά οι Πολύ Μεγάλες Διαδικτυακές Πλατφόρμες (VLOP) όπως το Pornhub, το Stripchat και το Xvideos, πρέπει :

- Να διενεργούν αξιολογήσεις κινδύνου όχι μόνο για πιθανά παράνομο περιεχόμενο, αλλά και ειδικά για περιπτώσεις άσκησης βίας λόγω φύλου καθώς και για την ασφάλεια των παιδιών στο διαδίκτυο.
- Να εφαρμόζουν συστήματα επαλήθευσης της ηλικίας, ώστε να εμποδίζουν την πρόσβαση ανηλίκων σε ιστότοπους που περιέχουν πορνογραφικό περιεχόμενο.
- Να αφαιρούν άμεσα περιεχόμενο που έχει επισημανθεί ή αναφερθεί ως παράνομο ή μη συναινετικό.
- Να διακρίνονται από διαφάνεια και υπευθυνότητα, διενεργώντας ανεξάρτητους ελέγχους.
- Να είναι πάντα υπό έλεγχο τόσο για μεροληψία όσο και για πιθανή διαταραχή των ανθρώπινων ζωών.

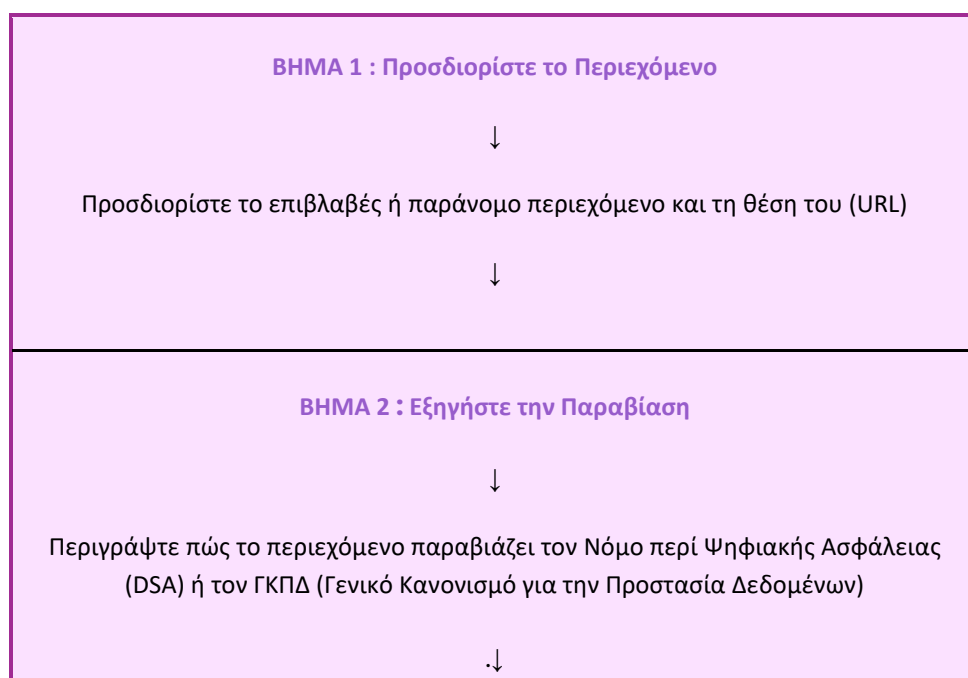
Η μη συμμόρφωση με οποιοδήποτε από τα παραπάνω μπορεί να οδηγήσει σε πρόστιμα έως και 6% του συνολικού ετήσιου κύκλου εργασιών τους ή ακόμη και σε απαγορεύσεις με ισχύ σε ολόκληρη την ΕΕ.

Επιπλέον, για την προστασία των γυναικών στο διαδίκτυο, η οδηγία για την κυβερνοβία του 2024, η οποία αναμένεται να τεθεί σε εφαρμογή έως το 2027, περιλαμβάνει την ποινικοποίηση της εκδίκησης μέσω πορνογραφικού υλικού, την ποινικοποίηση της διαδικτυακής παρενόχλησης αλλά και της σεξουαλικής παρενόχλησης στο διαδίκτυο και φυσικά, των μη συναινετικών deepfakes. Επίσης, για τον σκοπό αυτό, οι ιστότοποι πρέπει να αφαιρούν εικόνες προσωπικού χαρακτήρα ή εικόνες που έχουν υποστεί επεξεργασία και έχουν αναρτηθεί στο διαδίκτυο χωρίς συγκατάθεση. Μέσω μιας οδηγίας σε επίπεδο ΕΕ, τα θύματα θα έχουν πρόσβαση στη δικαιοσύνη και σε υπηρεσίες υποστήριξης σε ολόκληρη την ΕΕ.

Η αναφορά επιβλαβούς ή παράνομου διαδικτυακού περιεχομένου μπορεί να γίνει με διάφορους τρόπους :

- Απευθείας στις αρμόδιες πλατφόρμες, χρησιμοποιώντας τα δικά τους εργαλεία, τα οποία είναι συμβατά με τον DSA (Νόμο περί Ψηφιακής Ασφάλειας).
- Μέσω ομάδων της κοινωνίας των πολιτών που έχουν οριστεί ρητά από την ΕΕ για την αναφορά των πιο σοβαρών περιπτώσεων.
- Μέσω Εθνικών συντονιστών - ψηφιακών υπηρεσιών (DSC), δηλαδή φορείς που έχουν συσταθεί σε κάθε κράτος μέλος της ΕΕ προκειμένου να εποπτεύουν τη συμμόρφωση των ιστότοπων με τον DSA (Νόμο περί Ψηφιακής Ασφάλειας).
- Για πιο δύσκολες/περίπλοκες περιπτώσεις, οι καταγγελίες μπορούν να υποβάλλονται απευθείας μέσω της πύλης της Ψηφιακής Στρατηγικής της ΕΕ.

Έτσι, μια ολοκληρωμένη απεικόνιση, βήμα προς βήμα του τρόπου αναφοράς ενός διαδικτυακού εγκλήματος, έχει ως εξής:

ΒΗΜΑ 3: Παρέχετε Λεπτομέρειες

Συμπεριλάβετε στην περιγραφή σας τη συσχέτισή σας με το συγκεκριμένο περιεχόμενο και τυχόν αποδεικτικά στοιχεία.

ΒΗΜΑ 4: Αιτηθείτε την Διαγραφή

Ζητήστε άμεση διαγραφή και έγκαιρη απάντηση.

3.2. Εθνικά Πλαίσια

ΓΑΛΛΙΑ

Η Γαλλία έχει εφαρμόσει ένα ολοκληρωμένο νομικό πλαίσιο για την προστασία των ανηλίκων από την έκθεση σε πορνογραφικό και επιβλαβές περιεχόμενο στο διαδίκτυο. Η χώρα συνδυάζει το ποινικό δίκαιο, την ψηφιακή ρύθμιση και αυστηρούς μηχανισμούς επιβολής για να εξασφαλίσει τη συμμόρφωση, ιδίως μετά την πρόσφατη ψήφιση του νόμου της ΕΕ για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες Ασφάλειας (DSA).

Νομικό και πολιτικό πλαίσιο

- **Ο γαλλικός ποινικός κώδικας (άρθρο 227-24)** απαγορεύει την πρόσβαση ανηλίκων σε πορνογραφικό περιεχόμενο. Ο νόμος ισχύει τόσο για τη φυσική όσο και για την ηλεκτρονική διανομή τους. Οι παραβάτες κινδυνεύουν **με τιμωρία έως 3 έτη φυλάκισης και πρόστιμο 75.000 ευρώ**.
- **Νόμος αριθ. (2024).-449 (SREN – Νόμος για την ασφάλεια και τη ρύθμιση του ψηφιακού χώρου)**, που θεσπίστηκε τον **Μάιο του 2024**, απαιτεί από τους ιστότοπους με πορνογραφικό περιεχόμενο να εφαρμόζουν **αξιόπιστα συστήματα επαλήθευσης της ηλικίας**. Ο νόμος αυτός ισχύει για όλους τους ιστότοπους που είναι προσβάσιμοι από τη Γαλλία, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που φιλοξενούνται εκτός Γαλλίας.

- Η **ARCOM**, η εθνική ρυθμιστική αρχή, εξουσιοδοτήθηκε να παρακολουθεί και να επιβάλλει την τήρηση αυτών των υποχρεώσεων. Μπορεί να εκδίδει επίσημες προειδοποιήσεις, να επιβάλλει πρόστιμα, να ζητά ελέγχους και να διατάσσει περιορισμούς πρόσβασης ή **αποκλεισμό μη συμμορφούμενων ιστότοπων**.
- (**ARCOM** –Ρυθμιστική Αρχή για την Οπτικοακουστική και Ψηφιακή Επικοινωνία)

Μέτρα επιβολής και επαλήθευσης της ηλικίας

- Τον **Οκτώβριο του 2024**, η ARCOM δημοσίευσε τις **τεχνικές οδηγίες** της ως προς τη συμμόρφωση με την οδηγία επαλήθευσης της ηλικίας:
 - Χρήση **διπλών συστημάτων ανωνυμίας**, που εξασφαλίζουν ότι δεν υπάρχει σύνδεση μεταξύ της ταυτότητας του χρήστη και της συμπεριφοράς του κατά την περιήγηση.
 - Ανεξάρτητη **επαλήθευση από τρίτους**, ξεχωριστή από την ίδια την πλατφόρμα.
 - **Καμία αποθήκευση προσωπικών δεδομένων** ή αναγνωριστικών στοιχείων.
- Ένας **μεταβατικός μηχανισμός** που χρησιμοποιεί προσωρινή επαλήθευση τραπεζικής κάρτας, επιτρέπεται μέχρι τις αρχές του 2025. Επί του παρόντος, οι ιστότοποι πρέπει να μεταβούν σε πλήρη συμμόρφωση χρησιμοποιώντας πιστοποιημένα συστήματα ανώνυμης επαλήθευσης.
- Στις **αρχές του 2025**, η ARCOM δημοσίευσε μια λίστα με **17 ιστότοπους για ενήλικες** (συμπεριλαμβανομένων των Pornhub, RedTube και άλλων) που υπόκεινται σε υποχρεωτική συμμόρφωση. Από τα μέσα του 2025, **πολλοί ιστότοποι έχουν αποκλειστεί ή διαγραφεί** λόγω μη εφαρμογής των κατάλληλων ελέγχων, όπως εγκρίθηκε από το δικαστήριο.
- Τα πρόστιμα βάσει του νόμου SREN μπορούν να φθάσουν τα **150.000 ευρώ ή έως και το 2% των συνολικών ετήσιων εσόδων**, με αυξανόμενα μέτρα για τους επαναλαμβανόμενους παραβάτες.

Πώς να αναφέρετε παράνομο περιεχόμενο ή να ζητήσετε τη διαγραφή του

Κατάσταση	Πλατφόρμα/Αρχή	Περιγραφή
Παράνομο περιεχόμενο (π.χ. υλικό σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών, αποπλάνηση, τρομοκρατικό περιεχόμενο)	PHAROS	Εθνική διαδικτυακή πλατφόρμα αναφοράς εγκλημάτων που λειτουργεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εσωτερικών. Γίνονται δεκτές ανώνυμες καταγγελίες. www.internet-signalement.gouv.fr
Κυβερνοεκφοβισμός, πορνογραφία εκδίκησης, ανεπιθύμητη έκθεση σε περιεχόμενο για ενήλικες, σεξουαλική παρενόχληση	3018 («Σύλλογος e-Enfance»)	Ειδική γραμμή βοήθειας για ανηλίκους και γονείς. Γρήγορη αναφορά σε πλατφόρμες όπως TikTok, YouTube και Instagram. Δωρεάν, εμπιστευτική, διαθέσιμη μέσω τηλεφώνου, SMS, chat ή εφαρμογής. www.3018.fr
Έκθεση προσωπικών δεδομένων, δικαίωμα στη λήθη	CNIL (Γαλλική Αρχή Προστασίας Δεδομένων)	Χειρίζεται αιτήματα σχετικά με τον GDPR για διαγραφή δεδομένων ή αφαίρεση από μηχανές αναζήτησης. www.cnil.fr

- Στα τέλη του 2024, η **e-Enfance** ορίστηκε επίσημα ως «αξιόπιστος ειδοποιητής» από την **ARCOM**, πράγμα που σημαίνει ότι οι μεγάλες πλατφόρμες δίνουν προτεραιότητα στις αναφορές από το 3018.

Το νομικό και θεσμικό πλαίσιο της Γαλλίας δίνει μεγάλη προτεραιότητα στην **προστασία των ανηλίκων από την διαδικτυακή πορνογραφία και την ψηφιακή κακοποίηση**. Νέοι νόμοι (SREN) επιβάλλουν απαιτήσεις επαλήθευσης της ηλικίας και εξουσιοδοτούν την ARCOM να τις επιβάλλει με τη σειρά της. Το ποινικό δίκαιο (άρθρο 227-24) τιμωρεί την έκθεση ανηλίκων σε τέτοιο περιεχόμενο. Τα συστήματα αναφοράς, όπως το **PHAROS** (για παράνομο περιεχόμενο) και το **3018** (για υποστήριξη και γρήγορη αφαίρεση), προσφέρουν αποτελεσματικούς τρόπους προστασίας για τους χρήστες. Η Γαλλία συνδυάζει έτσι **αυστηρή νομοθεσία, ενεργή επιβολή και φιλικούς προς τον χρήστη μηχανισμούς αναφοράς, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις της έναντι της ΕΕ βάσει του Νόμου για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες Ασφαλείας (DSA)**.

ΙΤΑΛΙΑ

Στην Ιταλία, υπάρχουν συγκεκριμένοι κανονισμοί που διέπουν την προστασία των προσωπικών δεδομένων και καθορίζουν υποχρεωτικά μέτρα ασφαλείας που πρέπει να υιοθετηθούν. Ένας από τους κύριους κανονισμούς σε αυτόν τον τομέα είναι ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων (GDPR), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ το 2018. Ο κανονισμός αυτός καθορίζει μια σειρά αρχών και υποχρεώσεων που πρέπει να τηρούν οι οργανισμοί για να διασφαλίζουν την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Μεταξύ των υποχρεωτικών μέτρων ασφαλείας που προβλέπει ο κανονισμός αυτός, είναι η υιοθέτηση ενδεδειγμένων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων για τη διασφάλιση ενός κατάλληλου επιπέδου ασφάλειας. Τα μέτρα αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν την χρήση κρυπτογράφησης, την εφαρμογή διαδικασιών δημιουργίας αντιγράφων ασφαλείας και τον έλεγχο της πρόσβασης στα δεδομένα. Εκτός από τον Γενικό Κανονισμό για την Προστασία Δεδομένων (ΓΚΠΔ), η Ιταλία διαθέτει και άλλους κανονισμούς που διέπουν την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Για παράδειγμα, ο Κώδικας Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (Νομοθετικό Διάταγμα 196/2003) καθορίζει τα μέτρα ασφαλείας που πρέπει να υιοθετούν οι οργανισμοί για την απαραίτητη προστασία τους. Μεταξύ αυτών των μέτρων είναι η υποχρέωση υιοθέτησης κατάλληλων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων για τη διασφάλιση των προσωπικών δεδομένων και την πρόληψη της απώλειάς τους, της καταστροφής τους ή της μη εξουσιοδοτημένης πρόσβασης σε αυτά (Diritto.net, 2023b).

Όσον αφορά την πορνογραφία, στην Ιταλία, η παρακολούθηση πορνογραφικών βίντεο στο διαδίκτυο, δηλαδή μέσω streaming, είναι νόμιμη, όπως και η λήψη τους. Ωστόσο, στην περίπτωση της λήψης ταινιών, πρέπει να βεβαιωθείτε ότι το περιεχόμενο είναι ελεύθερο προς χρήση — δηλαδή, δεν προστατεύεται από πνευματικά δικαιώματα — διαφορετικά, ενδέχεται να επιβληθεί διαφορετική ποινή για αυτού του είδους την παραβίαση. Ωστόσο, η παιδική πορνογραφία, δηλαδή η πορνογραφία που αφορά ανηλίκους, είναι ένα ξεχωριστό ζήτημα. Σε αυτή την περίπτωση, αν και η απλή προβολή τέτοιων βίντεο στο διαδίκτυο δεν είναι ποινικά αξιόποινη, η κατοχή ή η διανομή του υλικού θεωρείται αξιόποινη (La Legge Per Tutti, 2015). Ο ιταλικός Ποινικός Κώδικας, στο άρθρο 600-bis, ορίζει την παιδική πορνογραφία ως την παραγωγή, κατοχή, διανομή και μεταφορά πορνογραφικού υλικού που αφορά ανηλίκους κάτω των 18 ετών. Το αδίκημα αυτό θεωρείται ιδιαίτερα σοβαρό και

διώκεται ενεργά από τις αρχές επιβολής του νόμου. Για την αποτελεσματική καταπολέμηση της παιδικής πορνογραφίας και των διαδικτυακών εγκλημάτων κατά ανηλίκων, έχουν ληφθεί διάφορα νομοθετικά μέτρα. Μεταξύ αυτών, ο νόμος αριθ. 38/2006 εισήγαγε το αδίκημα της παιδικής αποπλάνησης μέσω του διαδικτύου, τιμωρώντας όποιον προσεγγίζει έναν ανήλικο με την πρόθεση να διαπράξει σεξουαλικά εγκλήματα (Diritto.net, 2023a). Επιπλέον, το 2022, η σκόπιμη πρόσβαση σε ιστότοπους που περιέχουν υλικό παιδικής πορνογραφίας ορίστηκε ως ποινικό αδίκημα, το οποίο τιμωρείται με πρόστιμο τουλάχιστον 1000 ευρώ και φυλάκιση έως 2 έτη (Agenda Digitale, 2022).

Για να **καταγγείλετε** μια παράνομη ιστοσελίδα στην Ιταλία, η καταγγελία πρέπει τελικά να υποβληθεί αυτοπροσώπως σε Αστυνομικό Τμήμα Κυβερνοεγκλήματος ή σε άλλη αρχή επιβολής του νόμου. Ωστόσο, μπορείτε να ξεκινήσετε τη διαδικασία ηλεκτρονικά, υποβάλλοντας τα προσωπικά σας στοιχεία και τις λεπτομέρειες του αδικήματος στον ιστότοπο της Κρατικής Αστυνομίας. Μετά την υποβολή, θα λάβετε μια ηλεκτρονική απόδειξη και έναν αριθμό πρωτοκόλλου για να προχωρήσετε στην προσωπική σας επίσκεψη. Αυτό το ηλεκτρονικό βήμα δεν αντικαθιστά την επίσημη καταγγελία, αλλά χρησιμεύει ως προπαρασκευαστικό πλάνο. Η καταγγελία αποκτά νομική ισχύ μόνο όταν υπογραφεί με φυσική παρουσία, ενώπιον αστυνομικού. Επομένως, το ηλεκτρονικό έντυπο βοηθά στην προσεκτική προετοιμασία και οργάνωση της καταγγελίας, αλλά η τελική επίσημη καταγγελία απαιτεί προσωπική επίσκεψη στις αρχές επιβολής του νόμου.

ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα, υπάρχουν διάφοροι τρόποι για να κάνεις αναφορά επιζήμιου περιεχομένου ή/και να ζητήσεις βοήθεια, όπως περιγράφεται παρακάτω:

- **Παράνομο ή επιβλαβές περιεχόμενο (π.χ. κακοποίηση παιδιών, αποπλάνηση, ρητορική μίσους):**
 - Υποβάλετε αναφορά μέσω SafeLine.gr
 - Επικοινωνήστε με το Τμήμα Κυβερνοεγκλημάτων μέσω της τηλεφωνικής γραμμής 11188 ή μέσω email

- **Πορνογραφικό υλικό εκδίκησης ή μη συναινετικό υλικό με σαφή σεξουαλικό περιεχόμενο:**
 - Υποβάλετε καταγγελία στην αστυνομία
- **Προστασία ανηλίκων και γονικός έλεγχος για την αντιμετώπιση περιπτώσεων αποπλάνησης ή απαίτησης προσωπικών φωτογραφιών από ανηλίκους:**
 - Συνδεθείτε στο parco.gov.gr για εγχειρίδια και εργαλεία
- **Η αφαίρεση περιεχομένου (π.χ. παρωχημένα ή επιβλαβή αποτελέσματα αναζήτησης) ισχύει σε όλες τις χώρες:**
 - Υποβάλετε ένα αίτημα μέσω [Google's Legal Help Center](#) ή μέσω [Right to be Forgotten form](#)

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τους θεματικούς τομείς, τα σχετικά νομικά πλαίσια και την αρμόδια Ελληνική Αρχή.

Τομέας	Νομικό/Πολιτικό Πλαίσιο	Αρμόδια Αρχή
Διαδικτυακές πλατφόρμες και υπηρεσίες διαμεσολάβησης	Ο νόμος 5099/2024, που εφαρμόζει τον Κανονισμό περί Ψηφιακής Ασφάλειας της ΕΕ (DSA), ρυθμίζει το παράνομο περιεχόμενο, τη διαφάνεια και την προστασία των χρηστών.	Ελληνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ), Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης (ΕΣΡ), Ελληνική Αρχή Προστασίας Δεδομένων (ΕΑΠΔ).
Πορνογραφικοί ιστότοποι και πορνογραφία εκδίκησης	Το άρθρο 346 του Ποινικού Κώδικα (Νόμος 4947/2022) ποινικοποιεί τη μη συναινετική διανομή προσωπικού περιεχομένου.	Τμήμα Ηλεκτρονικού Εγκλήματος της Ελληνικής Αστυνομίας, Εισαγγελία.
Προστασία ανηλίκων στο διαδίκτυο	Εθνική στρατηγική για την προστασία των ανηλίκων από τον εθισμό στο Διαδίκτυο. Περιλαμβάνει γονικό έλεγχο, την	Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Υπουργείο Παιδείας, Τμήμα

	εφαρμογή Kids Wallet και επαλήθευση ηλικίας.	Κυβερνοεγκλημάτων της Ελληνικής Αστυνομίας.
Αναφορά παράνομου περιεχομένου (π.χ. CSAM, ρητορική μίσους, αποπλάνηση)	SafeLine.gr (Ελληνικό Κέντρο Ασφαλέστερου Διαδικτύου); μέλος του INHOPE, χειρίζεται αναφορές παράνομου περιεχομένου.	Γραμμή SafeLine, Τμήμα Κυβερνοεγκλημάτων της Ελληνικής Αστυνομίας.
Αίτηση διαγραφής περιεχομένου (δικαίωμα στη λήθη, επιβλαβές περιεχόμενο)	GDPR και εθνικοί νόμοι περί προστασίας της ιδιωτικής ζωής. Εντυπα νόμιμης αφαίρεσης της Google. SafeLine για παράνομο περιεχόμενο.	Κέντρο Νομικής Βοήθειας Google, SafeLine.gr, Ελληνική Αρχή Προστασίας Δεδομένων.

ΕΣΘΟΝΙΑ

Στην **Εσθονία**, το νομικό πλαίσιο που αφορά τις διαδικτυακές πλατφόρμες, τους πορνογραφικούς ιστότοπους και την προστασία των χρηστών —ιδίως των ανηλίκων— εντάσσεται σε ευρύτερους νόμους και πολιτικές που εστιάζουν στην προστασία των παιδιών, τα δικαιώματα των καταναλωτών και την ψηφιακή ασφάλεια, και όχι σε έναν μεμονωμένο και ειδικό νόμο.

Τομέας	Νομικό/Πολιτικό Πλαίσιο	Αρμόδια Αρχή
Προστασία των παιδιών από βίαιο/σκληρό περιεχόμενο	Νόμος για την Προστασία των παιδιών, Παράγραφος 25	Υπουργείο Κοινωνικών Υποθέσεων, Υπηρεσίες Προστασίας Παιδιών.
Περιορισμοί στη διαφήμιση που απευθύνεται σε ανηλίκους	Νόμος περί Διαφήμισης	Αρχή Προστασίας των Καταναλωτών και των Τεχνικών Κανονισμών.
Περιορισμός περιεχομένου	Εξουσίες της Αρχής Προστασίας των Καταναλωτών και των	Αρχή Προστασίας των Καταναλωτών και των Τεχνικών

που προωθεί το μίσος/τη βία	Τεχνικών Αρμοδιοτήτων της Ρυθμιστικής Αρχής	Κανονισμών.
Πρόληψη της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών στο διαδίκτυο	Σχέδιο Ανάπτυξης Εσωτερικής Ασφάλειας 2025-2028	Υπουργείο Εσωτερικών.
Εφαρμογή του Νόμου της ΕΕ για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες	Τρέχουσα εθνική εφαρμογή	Αρχή Προστασίας των Καταναλωτών και των Τεχνικών Κανονισμών.
Ασφάλεια δεδομένων και προστασία χρηστών	Ηλεκτρονικό σύστημα ταυτοποίησης, τεχνολογία blockchain	Υπουργείο Δικαιοσύνης και Ψηφιακών Υποθέσεων, RIA (Αρχή Πληροφοριακών Συστημάτων).

Αν και δεν υπάρχει συγκεκριμένος εσθονικός νόμος που να ρυθμίζει αποκλειστικά τις πορνογραφικές ιστοσελίδες, ο Νόμος περί Ψηφιακής Ασφάλειας (DSA) καθώς και οι εθνικοί νόμοι απαιτούν από τις πλατφόρμες να εμποδίζουν την πρόσβαση ανηλίκων σε επικίνδυνο για αυτούς περιεχόμενο. Ο νόμος για τις υπηρεσίες μέσω ενημέρωσης ρυθμίζει τις οπτικοακουστικές υπηρεσίες των μέσων αυτών, συμπεριλαμβανομένου του περιεχομένου κατά παραγγελία, απαιτώντας την εγγραφή και τη συμμόρφωση με τα με επιβλαβή πρότυπα του περιεχομένου. Μέσω αυτών των πλαισίων υπονοούνται τόσο η επαλήθευση της ηλικίας, όσο και οι περιορισμοί στο περιεχόμενο που ενδέχεται να είναι επιβλαβές για τους ανήλικους.

Πώς να αναφέρετε, πώς να ζητήσετε την αφαίρεση του περιεχομένου, πού και πώς να ζητήσετε βοήθεια;

- Συντονιστής Ψηφιακών Υπηρεσιών της Εσθονίας : Σύμφωνα με τον νόμο της ΕΕ για τις ψηφιακές υπηρεσίες, η Αρχή Προστασίας των Καταναλωτών και των Τεχνικών Κανονισμών της Εσθονίας ενεργεί ως συντονιστής για τις καταγγελίες σχετικά με παράνομο περιεχόμενο σε μεγάλες διαδικτυακές πλατφόρμες. Μπορούν να υποβληθούν καταγγελίες εάν οι πλατφόρμες δεν αφαιρέσουν επιβλαβές ή παράνομο περιεχόμενο, συμπεριλαμβανομένης της διαδικτυακής βίας κατά των γυναικών.

- Αναφορά στην Αστυνομία: Τα θύματα διαδικτυακής έμφυλης βίας μπορούν να αναφέρουν στην Εσθονική Αστυνομία εγκλήματα όπως διαδικτυακή παρενόχληση, απειλές ή διανομή εικόνων χωρίς τη συγκατάθεσή τους. Οι αρχές επιβολής του νόμου μπορούν να διερευνήσουν και να λάβουν νομικά μέτρα.

Πού να ζητήσετε βοήθεια :

- Τηλεφωνική Γραμμή Βοήθειας για Θύματα (116006): Διαθέσιμη 24 ώρες το 24ωρο, 7 ημέρες την εβδομάδα, στα εσθονικά, αγγλικά και ρωσικά, αυτή η δωρεάν τηλεφωνική γραμμή παρέχει εμπιστευτικές συμβουλές, συναισθηματική υποστήριξη και καθοδήγηση σε θύματα βίας, συμπεριλαμβανομένης της διαδικτυακής έμφυλης βίας και της σεξουαλικής βίας. Προσφέρει επίσης πληροφορίες σχετικά με τα νομικά δικαιώματα των θυμάτων και τις διαθέσιμες υποστηρικτικές υπηρεσίες.
- Κέντρα Διαχείρισης Κρίσεων Σεξουαλικής Βίας : Εξειδικευμένα κέντρα παρέχουν δωρεάν ολιστική φροντίδα σε θύματα σεξουαλικής βίας, όπου συμπεριλαμβάνονται τα θύματα σεξουαλικής παρενόχλησης ή κακοποίησης στο διαδίκτυο.
- « Ειδοποίηση. Παρέμβαση. Βοήθεια ». Εκστρατεία και Ιστότοπος : Ο Οργανισμός Κοινωνικής Ασφάλισης διεξάγει εκστρατεία με επίκεντρο την πρόληψη της σεξουαλικής παρενόχλησης, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών εντύπων. Ο ιστότοπος www.palunabi.ee/ooelu προσφέρει πρακτικές συμβουλές για τα θύματα και τους μάρτυρες σχετικά με τον διάκριση της παρενόχλησης και τον τρόπο ασφαλούς παρέμβασης.

ΓΟΥΙΑΝΑ

Η Γουιάνα έχει σημειώσει αξιοσημείωτη πρόοδο στην ανάπτυξη ενός αλληλένδετου μοντέλου αντίδρασης που αντικατοπτρίζει μια πολυδιάστατη προσέγγιση.

Πλαίσιο Πολιτικής Χάραξης

Το νομοθετικό και πολιτικό τοπίο της Γουιάνας έχει εξελιχθεί ώστε να παρέχει ισχυρότερες μορφές προστασίας και μηχανισμούς υπευθυνότητας:

- **Νόμος περί ενδοοικογενειακής βίας (2024):** Μια ιστορική μεταρρύθμιση που ενσωματώνει τόσο ποινικά όσο και αστικά μέτρα αποκατάστασης, εξουσιοδοτώντας τα δικαστήρια και την αστυνομία να παρεμβαίνουν σε περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας.
- **Νόμος περί σεξουαλικών αδικημάτων (2010, τροποποιημένος το 2013) και Νόμος περί ενδοοικογενειακής βίας (1996, επικαιροποιημένος το 2015):** Αυτοί οι νόμοι αποτελούν τη βάση της νομικής προστασίας των επιζωσών.
- **Εθνική Πολιτική για την Ισότητα των Φύλων και την Κοινωνική Ένταξη (2018):** Προωθεί τη νομική μεταρρύθμιση, τη βοήθεια προς τα θύματα και την εκπαίδευση του κοινού με στόχο την εξάλειψη της βίας και των διακρίσεων.

Επιπλέον, η αντίδραση της Γουιάνας στην έμφυλη βία βασίζεται στον πολυτομεακό συντονισμό:

- **Το Υπουργείο Ανθρωπίνων Υπηρεσιών και Κοινωνικής Ασφάλισης** ηγείται της εφαρμογής μέσω της Μονάδας Πολιτικής κατά των Σεξουαλικών Αδικημάτων και της Ενδοοικογενειακής Βίας.
- **Η Αστυνομία της Γουιάνας** έχει πλέον διευρυμένη εξουσία να παρεμβαίνει σε ιδιωτικές υποθέσεις έμφυλης βίας, συμπεριλαμβανομένης της σύλληψης και της απομάκρυνσης των δραστών.
- Η συμμετοχή του **τομέα της υγείας** περιλαμβάνει ιατρικά συμπτώσια και εκπαίδευση επαγγελματιών στην παροχή φροντίδας με γνώμονα το τραύμα.
- **Το Δίκτυο Κοινοτικών Συνηγόρων (CAN)** κινητοποιεί ηγέτες της βάσης για να υποστηρίξουν τις επιζώσες και να ευαισθητοποιήσουν το κοινό.
- **Η γραμμή βοήθειας 914** προσφέρει γρήγορη και εμπιστευτική υποστήριξη σε θύματα σε ολόκληρη τη χώρα.

Οι παγκόσμιες συνεργασίες της Γουιάνας αφορούν τα εξής:

- **Πρωτοβουλία Spotlight (EE & OHE):** Το μοντέλο της Γουιάνας, που προέκυψε από αυτή την πρωτοβουλία, αναγνωρίζεται ως περιφερειακό πρότυπο στην αντιμετώπιση

της έμφυλης βίας. Διαθέτει χρηματοδότηση, τεχνική υποστήριξη και εργαλεία παρακολούθησης σε τοπικά προγράμματα.

- **Πλαίσια PANCAP και CARICOM:** Προώθηση του περιφερειακού διαλόγου, της ανταλλαγής δεδομένων και της εναρμόνισης των πολιτικών μεταξύ των κρατών της Καραϊβικής.
- **Montevideo Στρατηγική του Μοντεβιδέο & συνέργεια Πεκίνου +25:** Ευθυγραμμίζει τις προσπάθειες της Γουιάνας με τους παγκόσμιους στόχους για την ισότητα των φύλων, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας των αυτοχθόνων γυναικών και των επιζωσών από την διακίνηση και την εμπορία.

**ΨΗΦΙΑΚΗ
ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ
ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ
ΚΑΙ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗ
ΕΜΠΟΡΙΑ
ΑΝΘΡΩΠΩΝ**

4. Ψηφιακή σεξουαλική εκμετάλλευση και διασυνοριακή εμπορία ανθρώπων

Η ευπάθεια των γυναικών στην ψηφιακή σεξουαλική εκμετάλλευση έχει επίσης τις ρίζες της στις διάφορες διαρθρωτικές ανισότητες. Η περιορισμένη πρόσβαση στην εκπαίδευση, τα υψηλά ποσοστά ανεργίας, η φτώχεια και οι επακόλουθες περιορισμένες οικονομικές ευκαιρίες συχνά περιορίζουν τις επιλογές των γυναικών. Ωθούνται λοιπόν ορισμένες από αυτές προς την παραγωγή υλικού σεξουαλικού περιεχομένου στο διαδίκτυο (όπως πορνογραφία, λήψη με κάμερες ή συμμετοχή σε πλατφόρμες συνοδών) ως μία από τις λίγες διαθέσιμες πηγές εισοδημάτων που έχουν στη διάθεσή τους. Αυτοί οι κίνδυνοι είναι ακόμη μεγαλύτεροι για τις γυναίκες που μεταναστεύουν για εργασία ή εκτοπίζονται λόγω συγκρούσεων ή περιβαλλοντικών κρίσεων, καθώς συχνά αντιμετωπίζουν νομική αβεβαιότητα, γλωσσικά εμπόδια και απουσία δικτύων υποστήριξης. Η έλλειψη πόρων και η απουσία ψηφιακής ή σεξουαλικής εκπαίδευσης αυξάνει περαιτέρω την έκθεσή τους σε παραπλανητικές προσλήψεις και εξαναγκασμό. Η κατανόηση αυτών των συστημικών παραγόντων είναι απαραίτητη για την αντίληψη του τρόπου με τον οποίο οι ψηφιακές πλατφόρμες γίνονται χώροι εκμετάλλευσης αντί για χώρους ενδυνάμωσης.

4.1. Προκλήσεις στο πλαίσιο διεθνούς συνεργασίας

Ενώ η διεθνής και διασυνοριακή συνεργασία για την καταπολέμηση της διαδικτυακής έμφυλης βίας και της ψηφιακής εκμετάλλευσης των γυναικών είναι υψίστης σημασίας, παραμένει γεμάτη αμφιβολίες και κενά που σχετίζονται με διαφορετικά νομικά πλαίσια, όρια και εμπόδια δικαιοδοσίας, πολιτικές έκδοσης, διαλειτουργικότητα βάσεων δεδομένων, αργούς χρόνους απόκρισης λόγω εσωτερικών διαδικασιών και γραφειοκρατία. Αναφέρουμε μερικά μόνο παραδείγματα.

- **Νομικά και δικαιοδοτικά εμπόδια :** Δεδομένου ότι ακόμη και οι νομικοί ορισμοί διαφέρουν, οι χώρες ενδέχεται να ερμηνεύουν διαφορετικά έννοιες όπως η βία στον κυβερνοχώρο, η συναίνεση και η ψηφιακή εκμετάλλευση. Μια πράξη που θεωρείται

ποινικό αδίκημα στο πλαίσιο μιας συγκεκριμένης δικαιοδοσίας, ενδέχεται να μην αντιμετωπίζεται με τον ίδιο τρόπο στο νομικό πλαίσιο μιας άλλης χώρας, με αποτέλεσμα η εν λόγω πράξη να παραμένει ανεξέλεγκτη και χωρίς περιορισμούς.

- **Διασυνοριακή νομική ασάφεια:** Δεδομένου ότι οι δράστες συχνά δραστηριοποιούνται σε διεθνές επίπεδο, μπορεί να χρειαστεί χρόνος για να προσδιοριστεί ποια χώρα έχει την αρμοδιότητα να ασκήσει δίωξη για μια συγκεκριμένη εγκληματική πράξη. Οι συνήγοροι υπεράσπισης εκμεταλλεύονται αυτό το γεγονός προς όφελός τους, επινοώντας κενά στο νόμο με μοναδικό σκοπό την καθυστέρηση της απονομής της δικαιοσύνης.
- **Περιορισμοί στην έκδοση:** Μέχρι σήμερα, πολλές διεθνείς συνθήκες δεν αντιμετωπίζουν ακόμη το έγκλημα στον κυβερνοχώρο. Ως εκ τούτου, ακόμη και αν υπάρχουν διαδικασίες έκδοσης, απαιτούνται νέες συνθήκες ή πρόσθετα πρωτόκολλα, ώστε τα θύματα να μπορούν να έχουν πρόσβαση στη δικαιοσύνη.
- **Κενά στην επιβολή του νόμου σε επιχειρησιακό και διοικητικό επίπεδο και ανισότητες:** Δεν διαθέτουν όλες οι χώρες την ίδια υποδομή, εκπαίδευση, ικανότητες ή εμπειρογγνωσσύνη για την αντιμετώπιση της τεχνολογικά υποβοηθούμενης έμφυλης βίας.
- **Προκλήσεις στη συλλογή ψηφιακών αποδεικτικών στοιχείων:** Η συλλογή ψηφιακών αποδεικτικών στοιχείων που είναι διαθέσιμα για δίωξη σε διάφορες περιοχές δικαιοδοσίας είναι τεχνικά και νομικά περίπλοκη.
- **Αποσπασματικές πολιτικές και συντονισμός:** Η έλλειψη ενοποιημένων πρωτοκόλλων και παγκόσμιων προτύπων για την αντιμετώπιση της διαδικτυακής έμφυλης βίας καθιστά τις διεθνείς προσπάθειες ασυνεπείς και συχνά αναποτελεσματικές. Κεντρικό ρόλο σε αυτό παίζουν τα κενά στα δεδομένα. Χωρίς εναρμονισμένες πρακτικές συλλογής δεδομένων, η εν λόγω συλλογή απαιτεί χρόνο, προσπάθεια και πόρους.
- **Υποβαθμισμένη χρήση της κοινωνίας των πολιτών:** Οι ΜΚΟ και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών βρίσκονται συχνά στην πρώτη γραμμή της υποστήριξης και της υπεράσπισης των θυμάτων, αλλά σπάνια εντάσσονται σε επίσημους διεθνείς μηχανισμούς συντονισμού ή διαβουλεύσεων.
- **Προβληματική υπευθυνότητα, διαφάνεια και συμμόρφωση των πλατφορμών:** Υπάρχουν υπηρεσίες, ιστότοποι και εφαρμογές που ενδέχεται να λειτουργούν εκτός του πλαισίου των εθνικών νόμων και να αρνούνται να συμμορφωθούν με αιτήματα που αφορούν την κατάργηση επιβλαβούς περιεχομένου ή την κοινοποίηση

δεδομένων χρηστών/πιθανών εγκληματιών. Εδώ, φυσικά, επανεμφανίζεται το δίλημμα της ιδιωτικότητας έναντι της υπευθυνότητας- η κρυπτογράφηση και η ανωνυμία είναι σίγουρα απαραίτητες για την ασφάλεια των γυναικών στο διαδίκτυο, αλλά επιτρέπουν επίσης στους δράστες να δράσουν και να περιπλέκουν τις έρευνες.

- **Απουσία πολιτικής βούλησης:** Ορισμένες χώρες δεν αντιμετωπίζουν τη διαδικτυακή έμφυλη βία και εκμετάλλευση με την σοβαρότητα που τους αρμόζει και ως εκ τούτου δεν είναι διατεθειμένες να συμμετάσχουν ενεργά σε διασυνοριακές πρωτοβουλίες.

4.2. Η αλληλεπίδραση με τη μετανάστευση

Οι ένοπλες συγκρούσεις, η κλιματική αλλαγή (απώλεια παραγωγικότητας, καταστροφές, αύξηση των τιμών των τροφίμων), η φτώχεια και οι κοινωνικές ανισότητες είναι μερικές από τις βασικές αιτίες της μετανάστευσης, καθώς και της έκθεσης των ατόμων στον κίνδυνο της εμπορίας και της εκμετάλλευσης. Οι μετανάστες θεωρούνται ιδιαίτερα ευάλωτοι στη σεξουαλική εκμετάλλευση και την διακίνηση ανθρώπων λόγω ενός συνδυασμού **δομικών, κοινωνικών και προσωπικών παραγόντων κινδύνου** που εκμεταλλεύονται ενεργά οι διακινητές. Αυτοί οι παράγοντες περιλαμβάνουν νομική και οικονομική ανασφάλεια, όπως παράνομο ή αβέβαιο νομικό καθεστώς, οικονομική ευπάθεια και, σε ορισμένες περιπτώσεις, δουλεία λόγω χρεών. Συχνά, επίσης, οι μετανάστες δεν γνωρίζουν τη **γλώσσα, τα δικαιώματα και τις νομικές προστασίες** της χώρας υποδοχής, γεγονός που μπορεί να εμποδίσει τους μετανάστες να ζητήσουν βοήθεια. Η έλλειψη πρόσβασης σε ακριβείς πληροφορίες διευκολύνει τους διακινητές να τους παραπλανήσουν σχετικά με τις συνθήκες εργασίας ή τις νομικές απαιτήσεις. Επίσης οι μετανάστες στερούνται συχνά ισχυρά **κοινωνικά και οικογενειακά δίκτυα** στη χώρα υποδοχής, γεγονός που τους καθιστά ευάλωτους στην εκμετάλλευση από αυτούς που τους στρατολογούν, από τους εργοδότες ή τους «διαμεσολαβητές της κοινότητας». Οι μετανάστες που αναζητούν εργασία στο διαδίκτυο ή μέσω ανεπίσημων ομάδων που συναντούν στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, γίνονται συχνά στόχος **ψεύτικων προσφορών** (π.χ. οικιακή εργασία, φιλοξενία, μοντελινγκ) που μετατρέπονται σε καταστάσεις εμπορίας ανθρώπων.

Σε παγκόσμιο επίπεδο, ο αριθμός των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων αυξάνεται από την πανδημία COVID-19, και τα παιδιά-θύματα εντοπίζονται όλο και πιο συχνά. Τα κορίτσια και τα αγόρια-θύματα παρουσιάζουν διαφορετικά πρότυπα εκμετάλλευσης, με την πλειονότητα των κοριτσιών-θυμάτων (60 %) να είναι θύματα εμπορίας για σκοπούς σεξουαλικής εκμετάλλευσης, ενώ ο αριθμός αυτός είναι μόνο 8 % για τα αγόρια. Το ίδιο ισχύει και για τις γυναίκες, για τις οποίες η σεξουαλική εκμετάλλευση αντιπροσωπεύει το 66 %. Αυτή η μορφή εμπορίας περιλαμβάνει διάφορους τύπους εκμετάλλευσης, από την αναγκαστική πορνεία ενηλίκων και τη σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών έως τη σεξουαλική δουλεία. Όσον αφορά την ψηφιακή εκμετάλλευση, τα παραδείγματα δικαστικών υποθέσεων περιλαμβάνουν περιπτώσεις παιδιών που τα εκμεταλλεύτηκαν για την παραγωγή υλικού σεξουαλικής κακοποίησης, εκπομπές μέσω webcam και κλήσεις για σεξ μέσω διαδικτύου. (UNODC, Παγκόσμια έκθεση για την εμπορία ανθρώπων (παγκόσμια σύνολα δεδομένων και ανάλυση).

Οι ψηφιακές πλατφόρμες έχουν καταστεί βαρύτατης σημασίας ως προς τη διευκόλυνση της πορνείας και της εμπορίας ανθρώπων. Σε ορισμένες περιοχές, οι λογαριασμοί στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης συνδέονται με πάνω από **το 60%** των εντοπισμένων περιπτώσεων εμπορίας ανθρώπων, ενώ **το 77%** των εμπόρων ανθρώπων στοχεύουν παιδιά χρησιμοποιώντας τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και άλλα διαδικτυακά εργαλεία. (<https://endexploits.com/statistics.html>)

Οι διακινητές χρησιμοποιούν αγγελίες και ιστότοπους συνοδών, μέσα κοινωνικής δικτύωσης και εφαρμογές γνωριμιών, υπηρεσίες ανταλλαγής μηνυμάτων και ακόμη και αγορές του darknet για να στρατολογούν, να διαφημίζουν, να ελέγχουν και να εκμεταλλεύονται τα θύματα. Διεθνείς αναλύσεις έχουν επανειλημμένα διαπιστώσει ότι η στρατολόγηση και η διαφήμιση σε περιπτώσεις διακίνησης ατόμων πραγματοποιούνται μέσω του διαδικτύου. Για παράδειγμα, μελέτες περιπτώσεων του Γραφείου Ναρκωτικών και Εγκλήματος (UNODC) και χαρτογραφήσεις του ΟΑΣΕ (Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη) προσδιορίζουν ιστότοπους συνοδών, ιστότοπους μασάζ/σεξουαλ Στις Ηνωμένες Πολιτείες, η Εθνική Γραμμή Βοήθειας για την Εμπορία Ανθρώπων και η Polaris έχουν καταγράψει εκατοντάδες περιπτώσεις μη νόμιμων προσληψεων μέσω του διαδικτύου.Είσης έχουν εντοπίσει χιλιάδες επαφές που συνδέονται

με την εμπορία ανθρώπων μέσω της τεχνολογίας. Η Polaris αναφέρει ότι από το 2015, η γραμμή βοήθειας έχει επισημάνει **περισσότερα από 950 πιθανά θύματα εμπορίας** για σεξουαλικούς σκοπούς τα οποία προσλήφθηκαν μέσω του διαδικτύου. Τα ψηφιακά εργαλεία αλλάζουν τον τρόπο με τον οποίο ασκείται η εξαναγκαστική πίεση και ο έλεγχος (απομακρυσμένη προετοιμασία, παραπλανητικές διαφημίσεις, παρακολούθηση μέσω εφαρμογών ανταλλαγής μηνυμάτων και διοχέτευση πληρωμών) και περιπλέκουν επίσης τις αντιδράσεις, επειδή οι πλατφόρμες είναι διασυννοριακές και λειτουργούν υπό διαφορετικά νομικά καθεστώτα.

Ψηφιακές πλατφόρμες που χρησιμοποιούνται με στόχο τη σεξουαλική εκμετάλλευση

Τα ψηφιακά εργαλεία και οι διαδικτυακές πλατφόρμες χρησιμοποιούνται ευρέως για σεξουαλική εκμετάλλευση σε όλο τον κόσμο, καθώς πολλές από αυτές στερούνται εποπτείας, μηχανισμών αναφοράς και διαφάνειας στον τρόπο με τον οποίο ανταποκρίνονται σε περιπτώσεις εκμετάλλευσης. Για παράδειγμα, η OnlyFans υπέβαλε **230 αναφορές** στο Εθνικό Κέντρο για Εξαφανισμένα και Παιδιά Υπό Εκμετάλλευση (NCMEC), με **64 επιπλέον αναφορές** να έχουν κατατεθεί μέχρι τον Φεβρουάριο του 2025, υπογραμμίζοντας τις συνεχιζόμενες προκλήσεις στην ανίχνευση περιεχομένου που αφορούσε ανήλικους.

Λαμβάνουν επίσης επαναλαμβανόμενες καταγγελίες για συγκεκριμένο περιεχόμενο που αφορά άτομα για τα οποία έχει γίνει ανάρτηση στην πλατφόρμα, χωρίς τη συγκατάθεσή τους.

Τον Αύγουστο του 2025, ο επίτροπος κατά της δουλείας του Ηνωμένου Βασιλείου ξεκίνησε μια έρευνα σχετικά με ιστότοπους συνοδών/ αγγελιών (π.χ. Vivastreet), οι οποίοι περιγράφονται ως «ιστότοποι μαστροπείας». Μια σκωτσέζικη μελέτη του 2021 σημείωσε πως τέτοιες πλατφόρμες έχουν «ενισχύσει την εμπορία σεξουαλικών υπηρεσιών».

Εκτός από τις πλατφόρμες συνοδών και ειδικού περιεχομένου για ενήλικες, οι διακινητές χρησιμοποιούν επίσης μαζικά τις mainstream πλατφόρμες κοινωνικών μέσων όπως το Tinder, το Instagram και το TikTok, καθώς και διαδικτυακές αγορές αλλά ακόμη και πλατφόρμες διαδικτυακών παιχνιδιών όπως το Roblox, το Minecraft ή το Hago. Οι πλατφόρμες που φημίζονται για τη δημοτικότητά τους μεταξύ των νέων με ευρύτερη κοινωνική απήχηση (όπως chat, φωνή, avatars και ανταμοιβές εντός του παιχνιδιού), έχουν

γίνει εύφορο έδαφος για κατάχρηση. Η κλίμακα παρενόχλησης, η ταχύτητα με την οποία εξελίσσεται καθώς και η συχνή σύνδεσή της με πλατφόρμες εκτός των ίδιων των παιχνιδιών (όπως το Discord ή το Snapchat), τονίζουν την επείγουσα ανάγκη για βελτίωση του σχεδιασμού της ασφάλειας, των συστημάτων εποπτείας και της ευαισθητοποίησης των γονέων/εκπαιδευτικών. Οι πλατφόρμες παιχνιδιών χρησιμοποιούνται ειδικά για να στοχεύουν νέους και παιδιά. Οι αναφορές εκμετάλλευσης στο Roblox έχουν αυξηθεί από **675 το 2019 σε πάνω από 24.000 έως το 2024**, αναδεικνύοντας το μέγεθος του προβλήματος.

- **Κοινωνικά Μέσα & Εφαρμογές Μηνυμάτων**

Οι διακινητές χρησιμοποιούν δημοφιλείς πλατφόρμες όπως το Facebook, το Instagram, το TikTok, το LinkedIn, το WhatsApp και το Telegram για να προσελκύουν, να προσεγγίζουν και να ελέγχουν τα θύματά τους. Συχνά προσποιούνται ότι είναι φίλοι, ερωτικοί σύντροφοι ή υπεύθυνοι προσλήψεων. Αυτό τους επιτρέπει να στοχεύουν εύκολα ευάλωτα άτομα και να χρησιμοποιούν ιδιωτικά κανάλια επικοινωνίας που κρύβουν την πρόθεσή τους για εκμετάλλευση. Τα προφίλ στο Instagram μπορούν να «μεταμφιεστούν» σε διαφημίσεις συνοδών, με στοιχεία επικοινωνίας στο βιογραφικό ή στις ιστορίες. ΜΚΟ στη Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο έχουν καταγράψει περιπτώσεις διακινητών που δημιουργούν ψεύτικες «αγγελίες μοντέλων» στο Instagram για να δελεάσουν νεαρές γυναίκες. Στο LinkedIn ή στο Indeed, οι διακινητές προσποιούνται ότι είναι υπεύθυνοι προσλήψεων ή διευθυντές ανθρώπινου δυναμικού, επικοινωνούν απευθείας με νέους ή άνεργους και προσφέρουν, για παράδειγμα, «εργασία στο εξωτερικό» ή «υψηλές αποδοχές χωρίς να απαιτείται εμπειρία».

- **Πλατφόρμες διαδικτυακών τυχερών παιχνιδιών**

Οι πλατφόρμες διαδικτυακών παιχνιδιών έχουν χρησιμοποιηθεί καταχρηστικά για την προσέγγιση, τον εξαναγκασμό ή την εκμετάλλευση παιδιών και εφήβων για σεξουαλικούς σκοπούς. Οι δράστες συναντούν τα θύματά τους μέσω των παιχνιδιών και μπορούν να τα εξαναγκάσουν να μοιραστούν υλικό με σεξουαλικό περιεχόμενο ή να τα συναντήσουν προσωπικά. Έχουν αναφερθεί περιπτώσεις ενηλίκων που δελεάζουν παιδιά χρησιμοποιώντας τα νομίσματα των παιχνιδιών (όπως το Robux του Roblox) και στη συνέχεια τα κατευθύνουν σε εφαρμογές όπως το Discord ή το Snapchat, με απώτερο σκοπό την εκμετάλλευση.

- **Ιστοσελίδες Γνωριμιών & Συνοδών**

Ιστοσελίδες και εφαρμογές που έχουν σχεδιαστεί για ραντεβού (π.χ. Tinder, Bumble) ή εμπορικές υπηρεσίες σεξ/συνοδείας χρησιμοποιούνται συχνά για να προβάλλουν θύματα υπό εξαναγκασμό. Οι διαφημίσεις μπορεί να συγκαλύπτουν την εκμετάλλευση ως συναινετική εργασία σεξ, καθιστώντας δύσκολη την ανίχνευση. Οι διακινητές στο Tinder μπορεί να προσποιούνται ότι είναι πιθανοί σύντροφοι, χτίζοντας εμπιστοσύνη πριν εκμεταλλευτούν τα θύματα σεξουαλικά. Εκμεταλλεύονται τη λειτουργία αντιστοίχισης βάσει τοποθεσίας του Tinder για να εντοπίσουν ευάλωτα άτομα (μετανάστες, πρόσφυγες, ταξιδιώτες) σε παραμεθόριες περιοχές ή σε νέες χώρες υποδοχής. Προσφέρουν «βοήθεια» ή «δουλειές» που οδηγούν σε εκμετάλλευση, όπως ευκαιρίες για μοντελινγκ ή sugar-baby.

- **Αγγελίες & Ηλεκτρονικές Αγορές**

Ορισμένοι διακινητές δημοσιεύουν παραπλανητικές αγγελίες εργασίας (π.χ. μοντέλα, φιλοξενία, εργασία ως au pair) σε παγκόσμιες πλατφόρμες αγγελιών ή σε τοπικές αντίστοιχες πλατφόρμες. Τα θύματα μπορεί να παρασυρθούν σε καταστάσεις εκμετάλλευσης με το πρόσχημα της νόμιμης απασχόλησης. Ψεύτικες αγγελίες για δωμάτια, μεταχειρισμένα αγαθά ή «φιλία» μπορούν να χρησιμεύσουν ως σημεία εισόδου για τους διακινητές, προκειμένου να εντοπίσουν και να προσεγγίσουν ευάλωτα άτομα. Οι μετανάστες που αναζητούν προσιτή στέγαση στο Facebook Marketplace, για παράδειγμα, έχουν γίνει στόχος «προσφορών» που συνδέονται με σεξουαλική εκμετάλλευση.

- **Πλατφόρμες Ζωντανής Μετάδοσης & Περιεχομένου για Ενήλικες**

Οι διακινητές εκμεταλλεύονται τα θύματα μέσω ζωντανών σεξουαλικών πράξεων που έχουν τραβηχτεί με κάμερες και μεταδίδονται σε κάποιους ιστότοπους ή ανεβάζουν περιεχόμενο που έχει δημιουργηθεί με εξαναγκασμό σε πλατφόρμες με συνδρομή. Οι διακινητές αναγκάζουν τα θύματα (συμπεριλαμβανομένων παιδιών, μεταναστών ή ευάλωτων ενηλίκων) να εκτελούν πράξεις μπροστά στην κάμερα υπό απειλή, βία ή δουλεία λόγω χρεών. Τα θύματα μπορεί να κλειδώνονται σε δωμάτια, να παρακολουθούνται ή να στερούνται τα κέρδη τους, ενώ οι διακινητές ελέγχουν τους λογαριασμούς τους. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι διακινητές αναγκάζουν τα θύματα να συναντήσουν πελάτες εκτός διαδικτύου μετά από «παραστάσεις» στο διαδίκτυο, ως μέσο για την προσωπική πορνεία. Οι πλατφόρμες μπορούν

επίσης να χρησιμοποιηθούν για «σεξουαλικό εκβιασμό». Το κοινό ή οι διακινητές καταγράφουν τα θύματα χωρίς τη συγκατάθεσή τους και χρησιμοποιούν το υλικό αυτό για εκβιασμό («επανάλαβε την παράσταση ή θα το δημοσιοποιήσουμε»).

- **Αγορές Darknet & Κρυπτογραφημένες Υπηρεσίες**

Οι κρυφές υπηρεσίες στο Darknet διευκολύνουν τη διαφήμιση και τη διανομή υλικού εκμετάλλευσης. Οι αρχές επιβολής του νόμου αντιμετωπίζουν προκλήσεις στην παρακολούθηση αυτών των κρυφών αγορών.

Προστατευτικά μέτρα

Η προστασία των ατόμων απαιτεί μια πολυδιάστατη στρατηγική: αυστηρή εποπτεία των πλατφορμών και υποχρεωτικές αναφορές, τεχνολογικά ενισχυμένη ανίχνευση για την επιβολή του νόμου, ρύθμιση των πλατφορμών που προσφέρουν υπηρεσίες σε ενήλικες και πόρους ενδυνάμωσης για νέους και ευάλωτους πληθυσμούς.

Οι πλατφόρμες θα πρέπει να έχουν νομική υποχρέωση να αναφέρουν ύποπτες δραστηριότητες στις αρχές, να απαιτούν προληπτικούς ελέγχους ταυτότητας, να εφαρμόζουν αυστηρή επίβλεψη εικόνων/βίντεο και να υποβάλλονται σε ελέγχους σχετικά με τον τρόπο χειρισμού των καταγγελιών εκμετάλλευσης. Οι ιστοσελίδες συνοδών πρέπει να ρυθμιστούν για την πρόληψη της κατάχρησης και οι αρχές επιβολής του νόμου πρέπει να χρησιμοποιούν εργαλεία ανίχνευσης που βασίζονται στην τεχνητή νοημοσύνη για τον εντοπισμό μοτίβων εμπορίας ανθρώπων σε διαφημίσεις συνοδών.

Οι μετανάστες μπορούν να προστατευθούν καλύτερα χάρις στην αύξηση της ευαισθητοποίησης και της ενημέρωσης σχετικά με τους κινδύνους των διαδικτυακών απατών με στόχο την πρόσληψη και τη σεξουαλική εκμετάλλευση. Τα κοινοτικά κέντρα, οι ΜΚΟ και οι τοπικές υπηρεσίες πρέπει να διδάσκουν στους μετανάστες πώς να επαληθεύουν τις διαδικτυακές προσφορές, πώς να προστατεύουν την ιδιωτικότητά τους και πώς να χρησιμοποιούν τις πλατφόρμες με ασφάλεια. Τα εργαστήρια ή η εκπαίδευση από ομότιμους, με τη συμμετοχή ηγετικών φυσιογνωμιών της κοινότητας των μεταναστών, συγκαταλέγονται στις ορθές πρακτικές. Το περιεχόμενο πρέπει να είναι σαφές και προσαρμοσμένο στον πολιτισμικό χαρακτήρα της κάθε κοινότητας.

Ιδιαίτερα οι νέοι και τα παιδιά πρέπει να γνωρίζουν τις τακτικές διαδικτυακής αποπλάνησης και τα «προειδοποιητικά σημάδια» (π.χ. πίεση να κρατήσουν μυστικές τις συνομιλίες, αιτήματα για προσωπικές φωτογραφίες), ενώ οι γονείς πρέπει να ενημερωθούν για τη σημασία των γονικών ελέγχων, των φίλτρων απορρήτου και των χαρακτηριστικών ασφαλείας των πλατφορμών. Απαιτούνται εκστρατείες ευαισθητοποίησης για τα θέματα αυτά στα σχολεία, σε άλλα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα και στα μέσα ενημέρωσης, καθώς και εκπαίδευση των κοινωνικών λειτουργών και των εκπαιδευτικών.

Μελέτη περίπτωσης: Μετανάστευση στη Γουιάνα

Η μετανάστευση στη Γουιάνα είναι ένα σύνθετο και ιστορικά σημαντικό φαινόμενο που έχει διαμορφώσει τη δημογραφία, την οικονομία και τις παγκόσμιες σχέσεις της χώρας.

Η διασταύρωση της μετανάστευσης, των περιβαλλοντικών πιέσεων και της ψηφιακής εκμετάλλευσης στη Γουιάνα αποκαλύπτει μια σειρά από πολυεπίπεδες προκλήσεις, ειδικά για τους ευάλωτους πληθυσμούς τόσο στην ενδοχώρα όσο και στις παράκτιες περιοχές.

Κίνδυνοι ψηφιακής εκμετάλλευσης

Καθώς η μετανάστευση αυξάνεται —ιδιαίτερα μεταξύ των νέων και των γυναικών— οι ψηφιακές πλατφόρμες αποτελούν τόσο σανίδα σωτηρίας όσο και πιθανή παγίδα:

- **Απάτες Διαδικτυακής Πρόσληψης:** Οι μετανάστες που αναζητούν εργασία στο εξωτερικό ή σε αστικές περιοχές ενδέχεται να πέσουν θύματα απατηλών διαδικτυακών προσφορών, που οδηγούν σε εμπορία ανθρώπων ή εργασιακή εκμετάλλευση.
- **Ευπάθεια Δεδομένων:** Η περιορισμένη ψηφιακή παιδεία καθιστά τους μετανάστες ευάλωτους σε κλοπή ταυτότητας, ηλεκτρονικό ψάρεμα και κατάχρηση προσωπικών πληροφοριών.
- **Εκμετάλλευση με βάση το Φύλο:** Οι γυναίκες και τα κορίτσια που μεταναστεύουν για εργασία ή εκπαίδευση αντιμετωπίζουν αυξημένο κίνδυνο σεξουαλικής εκφοβισμού, διαδικτυακής παρενόχλησης και ηλεκτρονικής κακοποίησης.

Δυσκολίες και προκλήσεις στη Γουιάνα

- **Ψηφιακό Χάσμα:** Οι κοινότητες της ενδοχώρας και οι αυτόχθονες κοινότητες συχνά δεν διαθέτουν αξιόπιστη πρόσβαση στο διαδίκτυο, γεγονός που τις καθιστά ψηφιακά αόρατες και ευάλωτες.
- **Περιορισμένη Νομική Προστασία:** Τα πλαίσια μετανάστευσης και ψηφιακής ασφάλειας της Γουιάνας εξακολουθούν να εξελίσσονται, αφήνοντας κενά στην προστασία των ατόμων που έχουν εκτοπιστεί λόγω της κλιματικής αλλαγής και εκείνων που είναι ευάλωτα στην ψηφιακή εκμετάλλευση.
- **Εμπιστοσύνη και Πολιτισμικά Εμπόδια:** Μελέτες δείχνουν ότι η εμπιστοσύνη στις υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης είναι χαμηλή και ότι πολιτισμικοί παράγοντες εμποδίζουν την υιοθέτηση ψηφιακών μέτρων προστασίας.

- Γεωπολιτικές Πιέσεις: Οι εδαφικές διαφορές και οι μεταβολές στην αγορά εργασίας προσθέτουν πολυπλοκότητα στη διαχείριση της μετανάστευσης.

Αναδυόμενες λύσεις

- Κέντρα ΤΠΕ σε απομακρυσμένες περιοχές: Έχουν δημιουργηθεί πάνω από 200 κέντρα με σκοπό τη βελτίωση της ψηφιακής πρόσβασης, της εκπαίδευσης και των συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης για κλιματικά φαινόμενα.
- Επέκταση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης: Η Γουιάνα επενδύει στην ψηφιακή διακυβέρνηση με σκοπό τη βελτίωση της παροχής υπηρεσιών και τη μείωση των κινδύνων εκμετάλλευσης.
- Συμμετοχή της Διασποράς: Αναπτύσσονται προγράμματα με σκοπό την αξιοποίηση των δεξιοτήτων και των πόρων των Γουιανέζων που ζουν στο εξωτερικό, με παράλληλη προστασία των μεταναστών.

Η ραγδαία εξάπλωση της ψηφιακής υποδομής στη Γουιάνα έχει επιφέρει ταυτόχρονα ευκαιρίες και κινδύνους. Ενώ τα ψηφιακά εργαλεία έχουν ενδυναμώσει τους πολίτες και βελτιώσει τις δημόσιες υπηρεσίες, έχουν επίσης χρησιμοποιηθεί ως όπλο για εκμετάλλευση.

Τα ψηφιακά εργαλεία χρησιμοποιούνται κυρίως για λόγους εκμετάλλευσης στη Γουιάνα

Πλατφόρμες Κοινωνικών Μέσων (Facebook, WhatsApp, Instagram): Χρησιμοποιούνται για phishing, (ηλεκτρονικό ψάρεμα), πλαστοπροσωπία, σεξουαλικό εκβιασμό και απάτες με στόχο την πρόσληψη. Οι εκμεταλλευτές συχνά προσποιούνται ότι είναι εργοδότες, ερωτικοί σύντροφοι ή κυβερνητικοί πράκτορες για να κερδίσουν την εμπιστοσύνη και να αποκτήσουν πρόσβαση σε προσωπικά δεδομένα.

- Μηνύματα Ηλεκτρονικού Ψαρέματος (phishing) και Κακόβουλοι Σύνδεσμοι: αυτοί οι σύνδεσμοι αποστέλλονται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή εφαρμογών ανταλλαγής μηνυμάτων και παρασύρουν τους χρήστες να αποκαλύψουν τους κωδικούς πρόσβασής τους ή να κατεβάσουν κακόβουλα λογισμικά. Συνηθισμένες απάτες περιλαμβάνουν ψεύτικες ειδοποιήσεις τραπεζών, προτάσεις εργασίας ή κυβερνητικές ανακοινώσεις.

- Δίκτυα Προγραμμάτων Ρομπότ (botnets) και Κακόβουλο Λογισμικό: Οι εγκληματίες μεταχειρίζονται μολυσμένες συσκευές για να πραγματοποιούν επιθέσεις ή για να κλέβουν δεδομένα, ενέργειες οι οποίες ελέγχονται εξ αποστάσεως. Αυτά τα δίκτυα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για κλοπή ταυτότητας, οικονομική απάτη ή για τη διάδοση παράνομου περιεχομένου.
- Η Εργαλειοθήκη της Κοινωνικής Μηχανικής: Οι θύτες χρησιμοποιούν δημόσια διαθέσιμα δεδομένα για να χειραγωγήσουν τα θύματα μέσω τηλεφωνικών κλήσεων ή άμεσων μηνυμάτων. Συχνά υποδύονται τον ρόλο αξιωματούχων ή υπαλλήλων αρμόδιων για την εξυπηρέτηση πελατών, αποβλέποντας έτσι στο να τους αποσπάσουν ευαίσθητες πληροφορίες.
- Λογισμικό Υποκλοπής Δεδομένων και PUPs (Δυναμικά ανεπιθύμητα προγράμματα): Τα προγράμματα αυτά κρύβονται σε λήψεις και μπορούν να παρακολουθούν τη δραστηριότητα των χρηστών, να κλέβουν δεδομένα ή να απενεργοποιούν λειτουργίες ασφαλείας.

Προστατευτικά μέτρα

- Πολιτικές και Νομοθεσία για την Ασφάλεια στον Κυβερνοχώρο: Η Γουιάνα έχει εφαρμόσει 43 πολιτικές για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο σε όλες τις κυβερνητικές υπηρεσίες με σκοπό την προστασία της ψηφιακής υποδομής. Νόμοι όπως ο Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων και ο Νόμος για την Ψηφιακή Ταυτότητα στοχεύουν στην προστασία της ιδιωτικής ζωής των χρηστών και στην ασφάλεια των διαδικτυακών συναλλαγών.
- Εθνική εκπαίδευση στον Τομέα της Κυβερνοασφάλειας: Οι δημόσιοι υπάλληλοι εκπαιδεύονται ώστε να μπορούν να εντοπίζουν και να ανταποκρίνονται σε απειλές στον κυβερνοχώρο. Εκδηλώσεις όπως η Έκθεση Κυβερνοασφάλειας συγκεντρώνουν εμπειρογνώμονες στο πλαίσιο εργαστήριων και ζωντανών παρουσιάσεων.

- Έξυπνα Δημόσια Συστήματα: Συστήματα όπως το Safe Road Intelligent e-ticketing, ο αυτοματοποιημένος έλεγχος συνόρων και τα ηλεκτρονικά αρχεία υγείας έχουν σχεδιαστεί με ενσωματωμένα πρωτόκολλα ασφαλείας.
- Σχέδιο Δράσης για τις ΤΠΕ (2030). Αυτός ο στρατηγικός χάρτης πορείας εστιάζει στην ψηφιακή αποδοτικότητα, την ασφάλεια και την ανθεκτικότητα σε όλους τους τομείς. Περιλαμβάνει συστήματα παρακολούθησης, πλαίσια αξιολόγησης και προοδευτικές τεχνολογίες για τον εντοπισμό και την πρόληψη του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο.
- Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση των Κοινοτήτων: ΜΚΟ και κυβερνητικές υπηρεσίες εργάζονται για τη βελτίωση της ψηφιακής παιδείας, ιδίως σε αγροτικές και ευάλωτες κοινότητες. Οι εκστρατείες ευαισθητοποίησης στοχεύουν στους νέους και στις γυναίκες, ομάδες που επηρεάζονται δυσανάλογα από την ψηφιακή εκμετάλλευση.

4.3. Εκπαίδευση των κοινοτήτων σε θέματα ψηφιακής ασφάλειας

Ενώ οι διαδικτυακές πλατφόρμες καταλαμβάνουν ολοένα και πιο συχνά κεντρική θέση στη ζωή μας, αν δεν χρησιμοποιηθούν με υπευθυνότητα, ενέχουν σοβαρούς κινδύνους. Οι νέες τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών έχουν φέρει επανάσταση στη διανομή των μέσων ενημέρωσης, στην πρόσβαση στις πληροφορίες και στην παγκόσμια επικοινωνία. Ωστόσο, οι ίδιες αυτές τεχνολογίες μπορούν να διευκολύνουν τη σεξουαλική εκμετάλλευση σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο (Hughes, 2002).

Είναι επομένως απαραίτητο όλοι οι ενδιαφερόμενοι φορείς της κάθε κοινότητας να δώσουν προτεραιότητα στην ψηφιακή ασφάλεια. Αυτό ακριβώς το πλάνο περιλαμβάνει την εκπαίδευσή τους με τη χρήση ενημερωμένων πηγών για την καταπολέμηση της διαδικτυακής βίας. Περιλαμβάνει την παροχή γνώσεων σε ανήλικους και νέους σχετικά με τους ψηφιακούς κινδύνους και τις στρατηγικές πρόληψης. Στο εκπαιδευτικό περιβάλλον, οι εκπαιδευτικοί διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην ενίσχυση της ψηφιακής παιδείας. Ένας ικανός και αποφασιστικός εκπαιδευτικός αποτελεί το κλειδί αυτής της ιστορίας (Tomczyk, 2019). Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής πρέπει επίσης να αναγνωρίσουν τα παιδιά ως ενεργούς

συμμετέχοντες στον ψηφιακό κόσμο, τα οποία παιδιά μπορούν να ασχοληθούν ουσιαστικά με τη διαχείριση των πληροφοριών. (Patterson et al., 2022).

Συνοψίζοντας, ο στόχος της ψηφιακής παιδείας στο πλαίσιο της ασφάλειας στο διαδίκτυο, είναι να προωθήσει την ασφαλή, δημιουργική και ενημερωμένη χρήση των ψηφιακών μέσων (Kurniasih, 2023). Αν και τις τελευταίες δύο δεκαετίες έχουν υποστηριχτεί πολλές πρωτοβουλίες σχετικά με την ασφάλεια στο διαδίκτυο, με σκοπό την ενθάρρυνση υιοθέτησης μιας υπεύθυνης συμπεριφοράς, υπάρχουν ακόμη περιθώρια βελτίωσης όσον αφορά τις μεθόδους υλοποίησής των πρωτοβουλιών αυτών (Quayle, 2020). Ανάλογα με το κοινό στο οποίο στοχεύουμε, οι πόροι ενδέχεται να είναι από διαδραστικοί έως επεξηγηματικοί, προσφέροντας ο καθένας πολύτιμες ευκαιρίες για συμμετοχή στα δρώμενα αυτά.

Οι ψηφιακές πλατφόρμες έχουν καταστεί κεντρικό στοιχείο της καθημερινής ζωής των νέων. Προσφέρουν ευκαιρίες για μάθηση και επικοινωνία, αλλά, όπως προαναφέρθηκε, εκθέτουν επίσης τους ανηλίκους σε σημαντικούς κινδύνους, όπως είναι ο **ηλεκτρονικός εκφοβισμός, η έκθεση σε επιβλαβές περιεχόμενο και η σεξουαλική εκμετάλλευση** (Hughes, 2002).

Η προστασία των παιδιών στο διαδίκτυο απαιτεί **την ανάμειξη ολόκληρης της κοινότητας**. Τα σχολεία, οι οικογένειες και οι τοπικές αρχές έχουν όλοι τους ρόλο στην **ανάπτυξη της ψηφιακής παιδείας και της ευαισθητοποίησης**:

- **Οι εκπαιδευτικοί** μπορούν να προετοιμάσουν τους μαθητές να αναγνωρίζουν τους κινδύνους του διαδικτύου και να ανταποκρίνονται σε αυτούς αποτελεσματικά (Tomczyk, 2019).
- **Οι γονείς και οι φροντιστές** χρειάζονται πρακτικές οδηγίες για να μεσολαβήσουν ως προς την χρήση της οθόνης και να συζητήσουν ανοιχτά για τις διαδικτυακές εμπειρίες.
- **Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής** πρέπει να διασφαλίσουν ότι τα παιδιά αναγνωρίζονται ως **ενεργοί ψηφιακοί πολίτες** και υποστηρίζονται από **αποτελεσματικά μέτρα προστασίας** (Patterson et al., 2022).

Πρόσφατες μελέτες καταδεικνύουν την **έκταση και την επείγουσα φύση** αυτής της πρόκλησης.

Βασικά Στοιχεία: Κίνδυνοι στο Διαδίκτυο για τους Νέους

Ζώνη Κινδύνου	Βασικά στατιστικά στοιχεία	Πηγές
Κυβερνοεκφοβισμός	Το 15% των εφήβων (≈1 στους 6) έχει υποστεί διαδικτυακό εκφοβισμό. Το ποσοστό αυτό ανέρχεται στο 29% στα σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.	Santé Mentale, (2024); Jedha, (2025)
Έκθεση σε Επιβλαβές Περιεχόμενο	Μέση ηλικία πρώτης έκθεσης σε πορνογραφικό υλικό: 10 ετών . Το 70% των ατόμων ηλικίας 11-18 ετών έχει δει ενοχλητικό περιεχόμενο (βία, πορνογραφία, εικόνες πολέμου).	Élysée Report, (2023); Le Monde, (2024)
Χρόνος Οθόνης	Ηλικίες 6–17: 4 ώρες και 11 λεπτά/ημέρα ; Έφηβοι 13–19: 7 ώρες+/ημέρα ; Το 57% των ατόμων κάτω των 20 ετών αναφέρουν αρνητικές επιπτώσεις.	GoStudent, (2025); INSEE, (2024)

Αυτές οι τάσεις υπογραμμίζουν την **αυξανόμενη ψηφιακή ευπάθεια των νέων**. Η αποτελεσματική ψηφιακή εκπαίδευση δεν αποτελεί μόνο ένα μέτρο προστασίας, αλλά **υποστηρίζει την υγιά, ενημερωμένη και δημιουργική συμμετοχή** στον διαδικτυακό κόσμο (Kurniasih, 2023).

Για να είναι αποτελεσματικές, οι κοινοτικές στρατηγικές πρέπει να περιλαμβάνουν:

- **Έγκαιρη παρέμβαση στα σχολεία**, ξεκινώντας από την πρωτοβάθμια εκπαίδευση.
- **Ενεργή Συμμετοχή των γονέων και οργάνωση εκστρατειών ευαισθητοποίησης** για τη μείωση της πρόωρης έκθεσης σε επιβλαβές περιεχόμενο.
- **Σαφή πλαίσια πολιτικής** που συνδέουν την προστασία των παιδιών, την παιδεία στα μέσα επικοινωνίας και τη δημόσια υγεία.

Συνδυάζοντας την **εκπαίδευση, την πρόληψη και τη λήψη μέτρων πολιτικού χαρακτήρα**, οι κοινότητες μπορούν να δημιουργήσουν **ασφαλέστερα και πιο ενδυναμωτικά ψηφιακά περιβάλλοντα** για τα παιδιά και τους εφήβους.

Εκπαιδευτικές εκστρατείες για την ψηφιακή ασφάλεια

Ευρωπαϊκές εκστρατείες μέσω βίντεο

- 62Η εκστρατεία της Deutsche Telekom « Share with Care » για την διαδικτυακή, κοινή χρήση φωτογραφιών και βίντεο παιδιών στο διαδίκτυο:
https://youtu.be/F4WZ_k0vUDM
- Η εκστρατεία «Say No» της Europol κατά του «ηλεκτρονικού ψαρέματος» με ψεύτικη διαδικτυακή ταυτότητα και του σεξουαλικού εκβιασμού:
<https://www.europol.europa.eu/operations-services-and-innovation/public-awareness-and-prevention-guides/online-sexual-coercion-and-extortion-crime>.

Παραδείγματα πηγών αναφορικά με την ψηφιακή ασφάλεια των μεταναστών

- **MIDEQ – Εκπαίδευση για την ασφαλή, συνετή και σίγουρη χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας**

Γλώσσα: Αγγλική. Μια ελεύθερα προσβάσιμη παρουσίαση μαζί με σημειώσεις για τον συντονιστή, με άδεια χρήσης Creative Commons, σχεδιασμένη για την ενδυνάμωση των μεταναστριών και των κοριτσιών στη Νότια Αφρική. Τα θέματα περιλαμβάνουν την ηλεκτρονική παρενόχληση, τις απάτες, την κλοπή ταυτότητας και την παραπληροφόρηση.
<https://www.mideq.org/en/impact/impact-resources/training-on-safe-wise-and-secure-use-of-digital-technology/>

- **Tabliteracy – Ψηφιακό Μάθημα για τους Πολίτες (Ιρλανδία)**

Γλώσσα: Αγγλική (εργαλείο σχεδιασμένο για μαθητές με χαμηλό επίπεδο γνώσης της αγγλικής γλώσσας).

Μια συσκευή διδασκαλίας με βάση το πρόγραμμα σπουδών, με χρήση tablet, στηρίζεται στην ασφάλεια του διαδικτύου, περιλαμβάνει αναζήτηση εργασίας, εύρεση υπηρεσιών, εργαλεία επικοινωνίας και συμβάλλει στην ένταξη στην Ιρλανδία. Είναι βασισμένο σε δραστηριότητες και προσαρμοσμένο σε πραγματικές ανάγκες.

ΕΛΛΑΔΑ

Εκστρατείες Ψηφιακής Ασφάλειας στην Ελλάδα για τους Νέους

Το Μεγαλύτερο Κέντρο για ένα Ασφαλέστερο Διαδίκτυο έχει οργανώσει αρκετές εκστρατείες με θέμα την Ασφαλή Χρήση του Διαδικτύου, οι οποίες είχαν μεγάλο αντίκτυπο. Ακολουθούν στη συνέχεια, οι σχετικές πηγές:

- **Διαγωνισμός για την «Ημέρα Ασφαλέστερου Διαδικτύου»:** Πάνω από οκτακόσια (800) σχολεία συμμετείχαν στη δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου σχετικά με τον εκφοβισμό στο διαδίκτυο, την παραπληροφόρηση και την ηλεκτρονική απάτη.
- **Διαγωνισμός «Κατάγραψε την σημαία (CTF)»:** Εισήγαγε τους νέους στην κυβερνοασφάλεια, στην κρυπτογραφία και στην ψηφιακή εγκληματολογία, μέσω βιωματικών- ρεαλιστικών προκλήσεων.
- **Πακέτο «Επιστροφή Στο Σχολείο»:** Το πακέτο αυτό περιλαμβάνει πλάνα μαθημάτων, κουίζ, βίντεο, αφίσες και παραμύθια προσαρμοσμένα σε διαφορετικές ηλικιακές ομάδες.

Εκστρατείες Ψηφιακής Ασφάλειας για τους Ενήλικες:

Εθνική Στρατηγική για την Εκπαίδευση στα Μέσα Επικοινωνίας και στις Ψηφιακές Δεξιότητες

Βασικοί στόχοι:

- Προώθηση της ασφάλειας των ψηφιακών τεχνολογιών
- Προσφορά ευκαιριών -σεμιναρίων για ενήλικες σχετικά με το θέμα της ασφάλειας της μάθησης

Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία για την Ασφάλεια στο Διαδίκτυο

Πρόκειται για ένα διαδραστικό πρόγραμμα που έχει σχεδιαστεί για γονείς αλλά και εκπαιδευτικούς, με σκοπό την ενημέρωσή τους σχετικά με τους κινδύνους που ενέχουν τα ψηφιακά μέσα. Παρέχει πληροφορίες σχετικά με:

- Κυβερνοεκφοβισμό
- Προστασία της ιδιωτικής ζωής στο Διαδίκτυο
- Θέματα κοινωνικών μέσων

ΕΣΘΟΝΙΑ

Διάφορες εθνικές πρωτοβουλίες στην Εσθονία, προωθούν την ψηφιακή ασφάλεια και την εκπαίδευση στη σωστή χρήση των μέσων επικοινωνίας μεταξύ παιδιών, νέων, ενήλικων γυναικών και μεταναστευτικών κοινοτήτων. Οι πρωτοβουλίες αυτές παρέχουν στα σχολεία

και στους κοινοτικούς οργανισμούς πρακτικούς πόρους, πλάνα μαθημάτων, εργαστήρια και εκστρατείες ευαισθητοποίησης.

- **[Targalt Internetis](#) (« Έξυπνη χρήση του Διαδικτύου »)**

Το Κέντρο για ένα Ασφαλέστερο Διαδίκτυο της Εσθονίας, το οποίο συντονίζεται από τον Harno και την Εσθονική Ένωση για την Προστασία των Παιδιών, παρέχει:

- Δωρεάν προγράμματα μαθημάτων, διαδραστικά παιχνίδια και βίντεο με θέματα όπως το διαδικτυακό εκφοβισμό, την παιδική πορνεία, την ιδιωτικότητα και τα ψηφιακά αποτυπώματα.
- Εργαστήρια στην τάξη και επισκέψεις σε σχολεία από εκπαιδευμένους ειδικούς.
- Εκπαιδευτικά σεμινάρια για εκπαιδευτικούς, εργαζόμενους με νέους και γονείς.

- **Inspiratsioonikogumik**

[Ένα εργαλείο που δημοσιεύθηκε](#) από την Targalt Internetis και προσφέρει έτοιμες δραστηριότητες για εκπαιδευτικούς. Περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- Ασκήσεις για την τάξη σχετικά με τον εκφοβισμό στο διαδίκτυο, την ηθική στο διαδίκτυο και τα ψηφιακά αποτυπώματα.
- Προσαρμόσιμα πρότυπα για εργαστήρια με νέους και ομάδες μεταναστών.
- Πρακτικούς οδηγούς για την αντιμετώπιση επιβλαβών περιεχομένων στο διαδίκτυο.

- **[Lasteabi](#) (Γραμμή βοήθειας για παιδιά 116111)**

Προσφέρει εκπαιδευτικό υλικό και εμπιστευτική συμβουλευτική υποστήριξη σε παιδιά και οικογένειες. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν:

- Να χρησιμοποιήσουν τα διαδικτυακά τους modules για την αναγνώριση και την αναφορά διαδικτυακών κινδύνων
- Να προσκαλέσουν συμβούλους για να δώσουν ομιλίες σε σχολεία ή κέντρα νεότητας.

- Να έχουν πρόσβαση σε πολυγλωσσικό υλικό καθοδήγησης για οικογένειες μεταναστών.
- **Εκστρατείες για την Ημέρα Ασφαλέστερου Διαδίκτυου** (συντονισμός από την Harno και υποστήριξη από την Telia Estonia)

Κάθε Φεβρουάριο, τα σχολεία, τα νηπιαγωγεία, οι βιβλιοθήκες και τα κέντρα νεότητας της Εσθονίας συμμετέχουν σε εθνικές δραστηριότητες ευαισθητοποίησης που συντονίζονται μέσω του Targalt Internetis. Το 2024, πάνω από 7.600 παιδιά συμμετείχαν σε 70 εκδηλώσεις. Οι εκπαιδευτικοί έλαβαν πακέτα θεματικού υλικού (βίντεο, διαδικτυακά τεστ, παιχνίδια) για να διοργανώσουν μαθήματα και συζητήσεις στην τάξη. Η κύρια διάσκεψη, με τίτλο «Έξυπνα στο Διαδίκτυο: Ψηφιακή ευημερία και ψυχική υγεία», περιλάμβανε εργαστήρια όπου παρουσιάστηκαν νέα εργαλεία όπως τα **ySKILLS**, **Triumfland Saga** και **Spoofy**. Η εκστρατεία παρουσίασε επίσης ένα **κουίζ για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο** («KüberNööpnhõel (CyberPin)») για τις τάξεις 1-6 και έναν **διαγωνισμό ψηφιακού escape room** για τις τάξεις 7-

ΓΑΛΛΙΑ

Γαλλικές βέλτιστες πρακτικές και δραστηριότητες στην πράξη

- **Cybermalveillance.gouv.fr – “Cyber Guide Famille” and Youth Campaigns**
 - Προσφέρει εκπαιδευτικά εργαλεία όπως κόμικς, κουίζ, βίντεο με κινούμενα σχέδια και ένα βιβλίο ασκήσεων για τις διακοπές με τίτλο «As du Web», ειδικά σχεδιασμένο για παιδιά ηλικίας 7-14 ετών.
 - Οι δραστηριότητες μπορούν να προσαρμοστούν στην τάξη: διαδραστικά κουίζ, συζητήσεις με βάση σενάρια και ασκήσεις ταυτότητας «ψηφιακών υπερηρώων». [AssurancePrévention+7EducationMinistère+7cnil.fr+7CYBERMALVEILLANCE.GOUV.FR](https://www.assuranceprevention7educationministere7cnil.fr/7CYBERMALVEILLANCE.GOUV.FR)
- **CNIL – Εργαστήρια και παιχνίδια σχετικά με την Προστασία Δεδομένων**
 - Παρέχει ειδικά πακέτα για κάθε ηλικία («Tous ensemble, prudence sur Internet !») για μαθητές CE2–CM2 και παιδιά ηλικίας 11–15 ετών.

- Περιλαμβάνει παιχνίδια, βίντεο, εκτυπώσιμες δραστηριότητες και φυλλάδια «Incollables®» για τη διδασκαλία της προστασίας των προσωπικών δεδομένων μέσω διασκεδαστικών προκλήσεων.
- Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να τα χρησιμοποιήσουν ως ενότητες για την τάξη ή να αναθέσουν σεμιναρικά προγράμματα στους γονείς.
cnil.fr+1CYBERMALVEILLANCE.GOUV.FR+1

- **Internet Sans Crainte / Ημέρα για ένα ασφαλέστερο Διαδίκτυο στη Γαλλία**

- Ετήσια εργαστήρια για την Ημέρα Ασφαλέστερου Διαδικτύου με θεματικά πακέτα (π.χ. τεχνητή νοημοσύνη και ψηφιακή ιθαγένεια, παιχνίδια διαφυγής όπως το «Vinz et Lou»).
- Έτοιμα προς χρήση εκπαιδευτικά προγράμματα για τον κύκλο 2, 3 και το γυμνάσιο, σχεδιασμένα για χρήση στην τάξη ή σε συνεδρίες που διοργανώνονται από τους ίδιους τους μαθητές.
CYBERMALVEILLANCE.GOUV.FR+3Better [Internet](#) [for](#) [Kids+3Teachit+3](#)

- **Promeneurs du Net (PdN) –Ψηφιακή Καθοδήγηση**

- Επαγγελματίες που ασχολούνται με τους νέους δραστηριοποιούνται στο διαδίκτυο για να υποστηρίξουν άτομα ηλικίας 12 έως 25 ετών μέσω μιας δομημένης διαδικτυακής παρουσίας.
- Οι δραστηριότητες περιλαμβάνουν συντονισμένες συζητήσεις σε chat, ομάδες συζήτησης μεταξύ συνομηλίκων σχετικά με τους ψηφιακούς κινδύνους, προσομοιώσεις ρόλων και συνεδρίες ερωτήσεων και απαντήσεων σε κέντρα νεότητας ή στο διαδίκτυο. [Wikipedia](#)

- **CLEMI –Εργαστήρια με θέμα την Εκπαίδευση στα Μέσα Ενημέρωσης και την Κριτική Σκέψη**

- Μέσω του δικτύου που διαχειρίζεται το υπουργείο, το CLEMI παρέχει σχέδια μαθήματος και ενημερωτικά δελτία για την εκπαίδευση στα μέσα

επικοινωνίας, συμπεριλαμβανομένης της ανάλυσης των κοινωνικών μέσων, της ανίχνευσης ψευδών ειδήσεων και της πολιτικής χρήσης των μέσων.

- Οι εκπαιδευτικοί διοργανώνουν προγράμματα όπως μαθητικές εφημερίδες ή ασκήσεις αποκωδικοποίησης φωτογραφιών/μέσων ενημέρωσης για την ανάπτυξη κριτικών ψηφιακών δεξιοτήτων. [Wikipedia](#)

- **Académie de Créteil – “Forming à la cybersécurité” Guide**

- Ένα φυλλάδιο 13 σελίδων για σχολεία που καλύπτει: βασικές έννοιες της ασφάλειας στον κυβερνοχώρο, προστασία δεδομένων, αναγνώριση προσπαθειών ηλεκτρονικού ψαρέματος (phishing) και ασφαλείς συνήθειες χρήσης συσκευών.
- Σχεδιασμένο για ομαδική εργασία ή εργαστήρια σε γυμνάσια/λύκεια. [Better Internet for Kids+2dane.ac-creteil.fr+2Assurance Prévention+2cnil.fr](#)

- **CNIL’s 8 Προτάσεις – Συν-σχεδιασμένα Εργαστήρια για παιδιά**

- Η CNIL ανέπτυξε και συν-δημιούργησε εργαστήρια με παιδιά για να εξηγήσει έννοιες όπως η συγκατάθεση, τα δικαιώματα ιδιωτικότητας και η ασφαλής αυτονομία.
- Προτεινόμενη μορφή: διαδραστικές συνεδρίες όπου οι έφηβοι συμβάλλουν στο σχεδιασμό ροών UI ή μηνυμάτων που θα κατανοούσαν. [cnil.fr](#)

- **Kit pédagogique du citoyen numérique (CNIL, Arcom, HADOPI, Défenseur des droits)**

Ένα δωρεάν, διαθέσιμο για λήψη σύνολο εκπαιδευτικού υλικού (βίντεο, γραφήματα, διαφάνειες) για τη διδασκαλία της ψηφιακής ιθαγένειας, που καλύπτει θέματα όπως η ιδιωτικότητα, τα δικαιώματα στο διαδίκτυο, η διάκριση μεταξύ νόμιμου και παράνομου περιεχομένου και η παιδεία στα μέσα επικοινωνίας. Ιδανικό για εκπαιδευτές που εργάζονται με μετανάστες. [Portail pédagogique](#)

- **ContreLaTraite.org – Κέντρο Πληροφοριών**

Ένα εκτενές ηλεκτρονικό αρχείο πληροφοριών (στη γαλλική γλώσσα) με ηλεκτρονική μάθηση, εγχειρίδια, εκστρατείες και υποστήριξη για επαγγελματίες, ειδικά σε θέματα εμπορίας ανθρώπων σε περιβάλλοντα που επηρεάζουν τους μετανάστες. Προσφέρει ένα ευρύ φάσμα υλικού —εκπαίδευση, εργαλεία πρόληψης, πληροφορίες για εκστρατείες— που μπορεί να προσαρμοστεί ή να χρησιμοποιηθεί άμεσα σε προγράμματα που εστιάζουν στους μετανάστες. <https://contrelatraite.org/centre-ressources>

- **Ressources de médiation numérique (Les Bases du numérique d'intérêt général)**

Ένα πλούσιο αρχείο με εργαλεία και εγχειρίδια για την ψηφιακή υποστήριξη ευάλωτων ατόμων, που περιλαμβάνει θέματα όπως η ασφάλεια στον κυβερνοχώρο, η ψηφιακή διαμεσολάβηση, η γονική υποστήριξη και τα εκπαιδευτικά παιχνίδια με τη χρήση πολυμέσων. <https://lesbases.anct.gouv.fr/ressources/ressources-pedagogiques>

- **Mouvement du Nid - “Y’a quoi dans ma banane?”**

Σχεδιασμένη για νέους ηλικίας 12 ετών και άνω, αυτή η εικονική τσάντα μέσης περιέχει αξεσουάρ —τηλέφωνο, κλειδιά, σημειωματάριο κ.λπ.— που χρησιμεύουν ως εργαλεία για την εκμάθηση και τον προβληματισμό σχετικά με μια σειρά θεμάτων που σχετίζονται με τη συναισθηματική και σεξουαλική ζωή, την ισότητα των φύλων και τη σεξουαλική βία, συμπεριλαμβανομένης της πορνείας και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης. <https://dansmabanane.mouvementdunid.org/>

- **Trousse pour les jeunes – Sécurité en ligne (Canada)**

Απευθυνόμενο σε εφήβους (13-14 ετών), αυτό το καναδικό εργαλείο εξηγεί μορφές σεξουαλικής εκμετάλλευσης στο διαδίκτυο, κάνει αναφορά στο σεξουαλικό περιεχόμενο των κειμένων, στον σεξουαλικό εκβιασμό, στο carring και στο grooming, με διαφάνειες, σημειώσεις του παρουσιαστή και συμβουλές για να ενθαρρύνει τα θύματα να μιλήσουν. [Gouvernement du Canada](#)

- **Malettes pédagogiques – CVM (Collectif contre la violence du marché sexuel)**

Αυτά τα ψηφιακά «εργαλεία» παρέχουν υλικό για γονείς και επαγγελματίες για την αντιμετώπιση και την πρόληψη της παιδικής πορνείας, με βίντεο, εγχειρίδια και υλικό ευαισθητοποίησης.

association-cvm.org [Droit d'Enfance](#)

Δείγμα**Τάξη****Δραστηριότητες**

Ηλικιακή ομάδα	Δραστηριότητα	Στόχος	Μορφή
7–11 ετών	Δημιουργία κόμικς: απεικόνιση ασφαλών και μη ασφαλών μηνυμάτων	Κατανοήστε την ιδιωτικότητα και την ψηφιακή συμπεριφορά	Ομαδική εργασία & παρουσίαση
11–15 ετών	Παιχνίδι απόδρασης «Βγάλε με από την τεχνητή νοημοσύνη» (Vinz et Lou)	Αναγνώριση των κινδύνων της Τεχνητής Νοημοσύνης και της ψηφιακής ιθαγένειας	Παιχνίδι ρόλων
Γυμνάσιο/Λύκειο	Εργαστήριο για τις ψευδείς ειδήσεις με φύλλα CLEMI	Ανάπτυξη κριτικής σκέψης και ψηφιακής παιδείας	Συζήτηση στην τάξη και ψηφιακή παραγωγή
Έφηβοι στο διαδίκτυο	Δια ζώσης συνάντηση με Promeneurs du Net	Ανοιχτός διάλογος για το cyberbullying, την ιδιωτικότητα και το sexting	Συζήτηση με συντονιστή
Γονέας & παιδί	Οικογενειακό κουίζ της CNIL για την προστασία των δεδομένων	Πρωθήστε τη συζήτηση στο σπίτι και στο σχολείο	Φυλλάδιο/εργαστήριο για το σπίτι

Πώς να Χρησιμοποιήσετε Αποτελεσματικά Αυτούς τους Πόρους

- Αναμείξτε εκπαιδευτικές μορφές: Συνδυάστε βίντεο, διαδραστικά κουίζ, κόμικς, ομαδικές συζητήσεις, σωματικές δραστηριότητες και ψηφιακές εργασίες.
- Συν-δημιουργία περιεχομένου: Αφήστε τους νέους να σχεδιάσουν τις δικές τους αφίσες για την ασφάλεια, εκστρατείες στα μέσα ενημέρωσης ή ροές UX για τις ρυθμίσεις απορρήτου, με τη βοήθεια των εκπαιδευτικών.
- Συμμετοχή των γονέων: Προσφέρετε πακέτα για το σπίτι ή κοινά εργαστήρια (π.χ. φυλλάδια της CNIL ή ενημερωτικά δελτία του Cyber Guide).
- Χρήση ομότιμων συμβούλων: Συμμετοχή νέων « ψηφιακών πρεσβευτών» από τις ομάδες PdN ή Safer Internet Day για τη διεξαγωγή των συνεδριών.
- Δημιουργήστε μια κλίμακα προόδου: Ξεκινήστε με απλές έννοιες (π.χ. βασικές έννοιες της ιδιωτικότητας στο δημοτικό σχολείο) και προχωρήστε σε πιο σύνθετα θέματα, όπως η παραπληροφόρηση και η τεχνητή νοημοσύνη, στο γυμνάσιο.

ΙΤΑΛΙΑ

- Πρόγραμμα **BEAWARE** (Γαλλία, Ιταλία, Ελλάδα, Πορτογαλία, Βέλγιο, Κύπρος): *Κατανόηση, πρόληψη, ανίχνευση και αντιμετώπιση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης στο διαδίκτυο (OSEA) μέσω μιας ολιστικής, πολυδιάστατης και πολυτομεακής προσέγγισης. Πηγές:*
 - Το [εργαλείο για εκπαιδευτικούς](#) έχει σχεδιαστεί για να παρέχει θεωρητικές γνώσεις σχετικά με θέματα που αφορούν την ασφάλεια στο διαδίκτυο, την εκτίμηση κινδύνων και την επικινδυνότητα των διαδικτυακών πλατφορμών. Παρέχει επίσης πρακτικές προτάσεις για τον τρόπο αντιμετώπισης περιστατικών διαδικτυακής κακοποίησης και για τον τρόπο προσέγγισης των νέων που αναφέρουν τέτοια περιστατικά.
 - Η [εφαρμογή για κινητά](#) για νέους αντιμετωπίζει διάφορα θέματα μέσω διαδραστικών προκλήσεων. Μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί σε ομάδες.
 - Η [πλατφόρμα μάθησης](#) είναι ένας διαδικτυακός χώρος όπου οι εργαζόμενοι με νέους και οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αποκτήσουν μια ευρύτερη κατανόηση της ψηφιακής παιδείας σε σχετικά θέματα και να ευαισθητοποιηθούν περισσότερο ως προς τον τρόπο αντιμετώπισης αυτών των ζητημάτων κατά την αλληλεπίδρασή τους με τους νέους.
- Πρόγραμμα **CESAGRAM** (Βέλγιο, Ελλάδα, Ιταλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Λιθουανία): *Βελτίωση της κατανόησης της διαδικασίας της «προετοιμασίας- περιποίησης» (grooming), και πιο συγκεκριμένα του τρόπου με τον οποίο διευκολύνεται από την τεχνολογία και πώς μπορεί να οδηγήσει σε σεξουαλική κακοποίηση και εξαφάνιση παιδιών. Πηγές:*
 - [Η βιβλιοθήκη](#) διαθέτει πληθώρα πηγών για αναζήτηση και ενημέρωση.
 - [Χρήσιμες συμβουλές για γονείς σχετικά με την τεχνολογικά υποβοηθούμενη σεξουαλική κακοποίηση παιδιών](#) υλικό για γονείς σχετικά με την ασφάλεια στο διαδίκτυο.
 - [Χαρτογράφηση των πρακτικών πληροφοριών των ειδικών](#) οργανισμών σχετικά με το πού μπορείτε να βρείτε υποστήριξη και περισσότερες πληροφορίες για το θέμα.

ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΕΣ:**Εθνικές Πρωτοβουλίες στην Ιταλία**

Σύμφωνα με το Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής, κατά τη διάρκεια της ζωής τους, το 6,8% των γυναικών έχουν δεχτεί ανάρμοστες προτάσεις ή άσεμνα ή κακόβουλα σχόλια μέσω των κοινωνικών δικτύων (Consiglio Regionale del Piemonte, 2022). Η συχνότητα της διαδικτυακής παρενόχλησης αυξάνεται, σε συνάρτηση με την αυξανόμενη χρήση των κοινωνικών δικτύων τα τελευταία χρόνια. Πάνω από το 44% των περιστατικών παρενόχλησης στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης επαναλήφθηκαν πολλές φορές στην περίπτωση των γυναικών θυμάτων (ibidem). Ωστόσο, παρά την αυξανόμενη ανησυχία για το φαινόμενο, οι πρωτοβουλίες εξακολουθούν να πλατειάζουν και να μην είναι τόσο συγκεκριμένες όσο θα έπρεπε να είναι στον δεδομένο ψηφιακό χώρο και σε σχέση με τους κινδύνους που υποβόσκουν (Lavoce.info, 2025). Στην Ιταλία, οι γυναίκες μπορούν να βασίζονται σε αποτελεσματικά και πολύ γνωστά συστήματα υποστήριξης για την αντιμετώπιση περιστατικών διαδικτυακής βίας.

- **1522 τηλεφωνική γραμμή**

Εθνικός 24ωρος αριθμός τηλεφώνου χωρίς χρέωση για υποστήριξη και πληροφορίες σε περιπτώσεις βίας ή παρενόχλησης. Η υπηρεσία είναι ανώνυμη και εμπιστευτική.

- **Telefono Rosa (Το Ροζ Τηλέφωνο) 06.37.51.82.82**

Δημιουργήθηκε από την Εθνική Ένωση Εθελοντών του Telefono Rosa Onlus (www.telefonorosa.it). Λειτουργεί επίσης 24 ώρες το 24ωρο και έχει ως στόχο να παρέχει βοήθεια, υποστήριξη και συμβουλευτική σε γυναίκες θύματα βίας ή οποιασδήποτε μορφής κακοποίησης, προσφέροντας προσεκτική και εξειδικευμένη ακρόαση και υποστήριξη στην κατανόηση των δικαιωμάτων τους και των πιθανών ενεργειών που μπορούν να αναλάβουν για να βγουν από την επικίνδυνη κατάσταση.

Δεν υπάρχουν στοχευμένες κυβερνητικές εκστρατείες στην Ιταλία. Ωστόσο, οι ΜΚΟ εργάζονται για την πρόληψη της διαδικτυακής έμφυλης βίας. Παρακάτω παρατίθεται μια σύνοψη των πιο σχετικών εκστρατειών.

- Το πρόγραμμα [CONVEY](#) είχε ως στόχο την καταπολέμηση της σεξουαλικής βίας και της παρενόχλησης κατά των γυναικών μέσω της προώθησης της αμοιβαίας εκπαίδευσης μεταξύ των νέων. Επικεντρώθηκε στην ευαισθητοποίηση σχετικά με τον αντίκτυπο των στερεοτύπων για τα φύλα και της σεξοποίησης στα ψηφιακά μέσα. Μέσω της ανάπτυξης ενός εκπαιδευτικού παιχνιδιού προσομοίωσης και ενός πιλοτικού προγράμματος για την ισότητα των φύλων, τη σεξουαλική εκπαίδευση και την παιδεία στα μέσα επικοινωνίας, το πρόγραμμα ενθάρρυνε την αλλαγή συμπεριφοράς. Το CONVEY υποστήριξε επίσης τους εκπαιδευτικούς με ένα πρόγραμμα κατάρτισης εκπαιδευτών, βοηθώντας τα σχολεία να προωθήσουν τον σεβασμό των δικαιωμάτων των γυναικών και να αποτρέψουν τα στερεότυπα φύλου στην σημερινή ψηφιακή κοινωνία, ενώ παράλληλα ανέπτυξε [συστάσεις πολιτικής](#) φύσεως.
-
- Το πρόγραμμα [CHASE](#) είχε ως στόχο την αντιμετώπιση του αυξανόμενου προβλήματος της διαδικτυακής ρητορικής μίσους με βάση το φύλο, μέσω της ανάπτυξης και της εφαρμογής ενός ολοκληρωμένου μηχανισμού αντίδρασης στην Κύπρο, την Ιταλία, την Ελλάδα και τη Γαλλία. Εστίασε στη βελτίωση των στρατηγικών ανίχνευσης και αντίδρασης εντός των διαδικτυακών πλατφορμών μέσων ενημέρωσης. Αναγνωρίζοντας την έλλειψη δεδομένων ανά φύλο και την περιορισμένη έρευνα σχετικά με την κυβερνοβία, το CHASE επεδίωξε να καλύψει αυτά τα κενά και να υποστηρίξει τη δημιουργία ασφαλέστερων ψηφιακών χώρων. Το έργο συμβάλλει στην ανάπτυξη πιο αποτελεσματικών και συντονισμένων πολιτικών της ΕΕ κατά της διαδικτυακής βίας και του μίσους με βάση το φύλο.
-
- Το [EmpowerTech](#) είναι ένα πρόγραμμα ψηφιακής κατάρτισης που προωθείται από το D.i.Re και το Πανεπιστήμιο της Καλαβρίας και έχει σχεδιαστεί για ακτιβιστές που εργάζονται σε κέντρα κατά της βίας. Το πρόγραμμα διεξάγεται διαδικτυακά και επικεντρώνεται σε τρεις βασικούς στόχους: τη βελτίωση της ασφάλειας στη διαχείριση ευαίσθητων δεδομένων και τη συνειδητή χρήση ψηφιακών εργαλείων, καθώς και την αύξηση της αποδοτικότητας της εργασίας μέσω της χρήσης δωρεάν και ανοιχτού κώδικα ψηφιακών εργαλείων. Τέλος, επικεντρώνεται στην προώθηση της προσωπικής και συλλογικής ευημερίας μέσω τεχνικών που οδηγούν στη μείωση του άγχους και στην ενίσχυση της συνεργασίας. Η πρωτοβουλία στοχεύει στην ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων των ακτιβιστών, προωθώντας ένα ασφαλέστερο, αποτελεσματικότερο και πιο υποστηρικτικό εργασιακό περιβάλλον.

- **«ΑΣ ΤΟ ΣΥΖΗΤΗΣΟΥΜΕ» – *Parliamone!***
Ένα πρόγραμμα που ξεκίνησε σε ένα γυμνάσιο του Παλέρμο, το οποίο περιλαμβάνει ένα **ψηφιακό εγχειρίδιο** για τους εργαζόμενους με νέους, με σκοπό την αντιμετώπιση του εκφοβισμού και του διαδικτυακού εκφοβισμού των ΛΟΑΤΚΙΑ+ ατόμων.
- **Σχολικά προγράμματα *Differenza Donna*** - Μια σειρά πρωτοβουλιών (2008–2023) για την πρόληψη της επιθετικής συμπεριφοράς και την προώθηση της εκπαίδευσης σε θέματα ισότητας των φύλων σε δημοτικά και γυμνάσια της Ρώμης, όπως τα προγράμματα *Schools in Network Against Violence*, *Pari e Dispari* και *Facciamo la differenza*.
- **Πρόγραμμα ADA – Ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων σε κέντρα καταπολέμησης της βίας**, Χρηματοδοτούμενο από το *Fondo per la Repubblica Digitale* (2025–2026), το πρόγραμμα αυτό εξοπλίζει το προσωπικό των κέντρων καταπολέμησης της βίας με ψηφιακές δεξιότητες, εστιάζοντας στην διαδικτυακή έμφυλη βία, τον ακτιβισμό και την ψηφιακή επικοινωνία.
- **Ημέρα για ένα ασφαλέστερο Διαδίκτυο / *Generazioni Connesse***, μια διεθνής ημέρα ευαισθητοποίησης (δεύτερη εβδομάδα του Φεβρουαρίου) αφιερωμένη στην ασφάλεια στο διαδίκτυο, που συντονίζεται στην Ιταλία από την **Generazioni Connesse** σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας, την Ταχυδρομική Αστυνομία, την οργάνωση Save the Children και άλλους εταίρους.
- ***Una vita da social* (Μια κοινωνική ζωή)**, μια περιοδεύουσα εκστρατεία της **Ιταλικής Αστυνομίας**, μέρος του προγράμματος *Generazioni Connesse*, με στόχο την ευαισθητοποίηση των μαθητών, των εκπαιδευτικών και των οικογενειών σχετικά με τους κινδύνους του Διαδικτύου, συναντώντας εκατομμύρια ανθρώπους σε σχολεία και δημόσιους χώρους.
- ***Noi cittadini digitali* (Εμείς οι ψηφιακοί πολίτες)**, μια πρωτοβουλία της **Trend Micro** και της **JA Italia** με στόχο την ανάπτυξη μιας συνειδητής κουλτούρας χρήσης του Διαδικτύου. Προσφέρει εργαστήρια για μαθητές γυμνασίου και εκδίδει «άδεια ψηφιακής ιθαγένειας» στην Ημέρα για ένα Ασφαλέστερο Διαδίκτυο.

- **Cybercity Chronicles –Εκστρατεία « Be Aware Digital- Να Είστε Προσεκτικοί με τα Ψηφιακά Μέσα»**, ένα εκπαιδευτικό βιντεοπαιχνίδι («edutainment») που δημιουργήθηκε από το **DIS** (Ιταλική Υπηρεσία Πληροφοριών) σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας με σκοπό την ευαισθητοποίηση των μαθητών γυμνασίου σχετικά με τους κινδύνους του διαδικτύου.

4.4. Ο Αντίκτυπος του Ιδιωτικού Τομέα

Οι σημερινές εταιρείες τεχνολογίας δεν αποτελούν παθητικές πλατφόρμες, αλλά αντιθέτως ενεργούς διαχειριστές της ψηφιακής ασφάλειας. Τα κοινωνικά δίκτυα, οι εφαρμογές ανταλλαγής μηνυμάτων και άλλες διαδικτυακές υπηρεσίες έχουν εξελιχθεί σε πρωτοπόρους παράγοντες όσον αφορά στην προστασία από διαδικτυακές αστοχίες-βλάβες που σχετίζονται με το φύλο. Ο ρόλος τους ως φύλακες δεν είναι μόνο ρυθμιστικός, αλλά και, σε ορισμένες περιπτώσεις, διορατικός. Με τη βελτίωση των αλγορίθμων, την ενίσχυση των πρωτοκόλλων διαμεσολάβησης και την προστασία των δεδομένων των χρηστών, αυτές οι εταιρείες όχι μόνο μετριάζουν τις καταχρήσεις, αλλά συχνά τις προβλέπουν, προτού κλιμακωθούν. Η ευελιξία του ιδιωτικού τομέα του επιτρέπει να ανταποκρίνεται πιο γρήγορα σε σύγκριση με την νομοθετική εξουσία, καταφέρνοντας να προσαρμοστεί και να αντιμετωπίσει με ακρίβεια και σε μεγάλη κλίμακα, τις αναδυόμενες απειλές.

Σχεδιασμός με Ενσυναίσθηση και Προνοητικότητα

Ο ηθικός σχεδιασμός δεν είναι απλώς μια απαίτηση, αλλά και ένα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Οι προοδευτικές εταιρείες ενσωματώνουν απευθείας στους κύκλους ανάπτυξης των προϊόντων τους, αρχές ευαισθησίας ως προς το φύλο. Αυτό σημαίνει τη δημιουργία λειτουργιών που αποθαρρύνουν την παρενόχληση, τη βία και την μη συναινετική κοινή χρήση δεδομένων, προωθώντας παράλληλα την αυτονομία και την ασφάλεια των χρηστών. Σε αντίθεση με τις γραφειοκρατικές επιταγές, αυτές οι καινοτομίες καθοδηγούνται από την ανταπόκριση της αγοράς και την ειλικρινή επιθυμία να εξυπηρετηθούν διαφορετικές ομάδες χρηστών. Η ικανότητα του ιδιωτικού τομέα να επαναλαμβάνει γρήγορα τις διαδικασίες διασφαλίζει ότι οι ηθικές εκτιμήσεις είναι λειτουργικές, δοκιμασμένες από τους χρήστες και, ως εκ τούτου, έχουν σημαντικό αντίκτυπο.

Η Υπευθυνότητα ως Επιχειρηματική Αναγκαιότητα

Η διαφάνεια είναι θεμελιώδης απαίτηση της επιχειρηματικής ηθικής. Οι εταιρείες τεχνολογίας δημοσιεύουν όλο και πιο συχνά λεπτομερείς εκθέσεις σχετικά με περιπτώσεις κατάχρησης, με αποτελέσματα διαχειριστικών παρεμβάσεων και δείκτες ασφάλειας των χρηστών, όχι επειδή υποχρεούνται, αλλά επειδή η εμπιστοσύνη είναι το νόμισμά τους. Οι ηθικοί έλεγχοι και οι αξιολογήσεις από τρίτους αποτελούν πλέον συνήθη πρακτική, ενισχύοντας τη δέσμευση του τομέα για τα θεμελιώδη δικαιώματα. Σε πολλές περιπτώσεις, οι εταιρείες θέτουν υψηλότερα πρότυπα από αυτά που απαιτούν οι ρυθμιστικές αρχές, αποδεικνύοντας ότι η λογοδοσία μπορεί να είναι μια αυτοβούλως επιδιωκόμενη πράξη και όχι μια υποχρεωτική αντίδραση.

Στρατηγική Συνεργασία με Φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών και οργανώσεις Βάσης

Οι ιδιωτικές εταιρείες δεν λειτουργούν μεμονωμένα. Δημιουργούν ισχυρές συμμαχίες με ΜΚΟ και με διάφορες ομάδες υπεράσπισης. Αυτές οι συνεργασίες έχουν οδηγήσει στην ανάπτυξη πιο έξυπνων εργαλείων αναφοράς συμβάντων, στην πρόοδο συστημάτων υποστήριξης με πιο έντονο το στοιχείο ενσυναίσθησης για επιζώσες και εκστρατειών ευαισθητοποίησης που έχουν παγκόσμια απήχηση. Ο εταιρικός τομέας προσφέρει κλίμακα, υποδομή και τεχνική εμπειρογνωμοσύνη, ενώ η κοινωνία των πολιτών προσφέρει εμπειρία από την πράξη και γνώση της βάσης. Μαζί, γεφυρώνουν τα κενά στις υπάρχουσες δυνατότητες και δημιουργούν εντελώς νέα πλαίσια για την ψηφιακή ασφάλεια και προστασία.

Επιπλέον, τα προγράμματα κατάρτισης που διοργανώνουν οι ΜΚΟ βοηθούν τους προγραμματιστές και τους διαχειριστές να σκεφθούν την ανάγκη ευαισθησίας σε θέματα φύλου. Ωστόσο, είναι οι ίδιες οι εταιρείες που επενδύουν σε αυτές τις προσπάθειες, αναγνωρίζοντας ότι οι πλατφόρμες χωρίς αποκλεισμούς είναι πιο βιώσιμες και πιο κερδοφόρες. Ακόμη και στον τομέα της προώθησης διαφόρων πολιτικών, ο ιδιωτικός τομέας δεν είναι πλέον ένας απρόθυμος συμμετέχων, αλλά ένας σύμμαχος που κινείται προληπτικά, προσφέροντας τη φωνή και τους πόρους του για να διαμορφώσει μια νομοθεσία που αντανακλά τη δυναμική της ψηφιακής τεχνολογίας στον πραγματικό κόσμο.

Η καινοτομία ως Ασπίδα κατά της Εκμετάλλευσης

Η πιο σημαντική συμβολή του ιδιωτικού τομέα στην ψηφιακή ασφάλεια έγκειται στην ικανότητά του να επιφέρει καινοτομίες στον χώρο. Τα εργαλεία εποπτείας που βασίζονται στην τεχνητή νοημοσύνη ανιχνεύουν πλέον σε πραγματικό χρόνο, την υβριστική γλώσσα, την εκμετάλλευση εικόνων και τη συντονισμένη παρενόχληση, κάτι που οι άνθρωποι δεν θα μπορούσαν να επιτύχουν σε τέτοια κλίμακα. Οι τεχνολογίες αυτές έχουν επίσης την προγνωστική ικανότητα, καθώς μαθαίνουν από τα πρότυπα, ώστε να αποτρέπουν την βλάβη προτού αυτή συμβεί χωρίς να αντιδρούν απλώς στις πράξεις.

Ο σχεδιασμός με προτεραιότητα στην προστασία της ιδιωτικής ζωής είναι ένα άλλο χαρακτηριστικό της εταιρικής ευρηματικότητας. Η άμεση ανταλλαγή μηνυμάτων με κρυπτογράφηση από άκρο σε άκρο, η ανώνυμη αναφορά και οι προσαρμόσιμες ρυθμίσεις ορατότητας δίνουν στους χρήστες τη δυνατότητα να ανακτήσουν τον έλεγχο της ψηφιακής τους ζωής. Αυτά δεν είναι περιθωριακά, αλλά βασικά χαρακτηριστικά, που διαμορφώνονται από τη ζήτηση των χρηστών και την ηθική προνοητικότητα. Επιπλέον, όσον αφορά την προστασία των δεδομένων, οι εταιρείες είναι ηγέτες χάρη στην ισχυρή κρυπτογράφηση, την ελάχιστη πρόσβαση τρίτων και τα εσωτερικά μέτρα προστασίας – τα οποία όλα αποτελούν πλέον κανόνα στον κλάδο. Ειδικά, όταν πρόκειται για ευαίσθητα δεδομένα, όπως η αναπαραγωγική υγεία ή η παρακολούθηση της τοποθεσίας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

5. Συμπεράσματα

Στον συνεχή αγώνα για την προστασία των γυναικών από την εκμετάλλευση στο διαδίκτυο, οι ενώσεις και οι ομάδες υπεράσπισης αντιμετωπίζουν ένα σύστημα που συχνά δεν είναι δομικά προετοιμασμένο για την πραγματικότητα αυτή αλλά ούτε για την εξέλιξη του ψηφιακού εγκλήματος. Οι διακινητές λειτουργούν με ένα βαθμό ατιμωρησίας καθώς βρεθούν εκτός συνόρων, εκμεταλλευόμενοι τόσο την απουσία συνεκτικού διεθνούς δικαίου όσο και την αδράνεια της δικαστικής συνεργασίας μεταξύ των χωρών. Ενώ το διαδίκτυο δεν γνωρίζει σύνορα, τα ποινικά συστήματα δικαιοσύνης παραμένουν στην ουσία τους εθνικά και, ως εκ τούτου, αργούν να επικοινωνήσουν, είναι απρόθυμα να συνεργαστούν και, μερικές φορές, ασυμβίβαστοι νομικοί ορισμοί της διακίνησης, της συναίνεσης και της ψηφιακής κακοποίησης οδηγούν δυστυχώς στην παράλυσή τους.

Για τις γυναίκες που αποτελούν στόχο, οι συνέπειες είναι καταστροφικές. Οι επιζώσες αναγκάζονται να περιμένουν για μεγάλο χρονικό διάστημα μέχρι τα δικαστήρια να αποφασίσουν για τη διαδικασία αρμοδιότητας,, να γίνουν αποδεκτά τα αποδεικτικά στοιχεία και να απαντήσουν οι ξένες αρχές. Οι ενώσεις που εργάζονται για λογαριασμό τους πρέπει να περιπλανηθούν σε ένα περίπλοκο δίκτυο γραφειοκρατικών διαδικασιών, συχνά βασιζόμενες σε ανεπίσημα κυκλώματα και προσωπικές σχέσεις για να προωθήσουν τις υποθέσεις. Η έλλειψη επείγοντος χαρακτήρα στη διασυνοριακή συνεργασία εμποδίζει την πρόοδο των διαδικασιών.

Σε αυτή την πολυπλοκότητα προστίθεται και ο αδιαφανής κόσμος των κρυπτονομισμάτων. Οι διακινητές χρησιμοποιούν όλο και περισσότερο το Bitcoin και άλλα ψηφιακά νομίσματα για να μεταφέρουν χρήματα ανώνυμα, παρακάμπτοντας έτσι τα παραδοσιακά χρηματοπιστωτικά συστήματα και αποφεύγοντας τον εντοπισμό τους. Ενώ το blockchain-εργαλείο που επιτρέπει την καταγραφή συναλλαγών - προσφέρει θεωρητική ιχνηλασιμότητα, στην πράξη τα εργαλεία που απαιτούνται για την παρακολούθηση αυτών των ιχνών είναι ακριβά, εξαιρετικά τεχνικά και συχνά απρόσιτα για τις Αρχές Επιβολής του Νόμου. Τα κρυπτονομίσματα απορρήτου, τα «μίξερ» που τα ανακατεύουν και τα αποκεντρωμένα ανταλλακτήρια, συσκοτίζουν περαιτέρω τις χρηματοοικονομικές συναλλαγές, επιτρέποντας στους δράστες να ξεπλένουν τα κέρδη τους, με ελάχιστο κίνδυνο.

Η ασφάλεια των γυναικών στο διαδίκτυο δεν μπορεί να είναι μια δευτερεύουσα σκέψη. Πρέπει να αποτελεί κεντρικό πυλώνα της ψηφιακής διακυβέρνησης. Αυτό συνεπάγεται τη δημιουργία διεθνών νομικών πλαισίων τα οποία θα δίνουν προτεραιότητα στους ευάλωτους πληθυσμούς και στα ανθρώπινα δικαιώματα. Αυτό επίσης σημαίνει επένδυση σε διασυνοριακή δικαστική κατάρτιση, κοινές βάσεις δεδομένων και πρωτόκολλα ταχείας αντίδρασης. Αλλά και ρύθμιση των αγορών «κρυπτονομισμάτων» με την ίδια επαγρύπνηση που εφαρμόζεται στην παραδοσιακή χρηματοδότηση, διότι όταν τα χρήματα κινούνται στο παρασκήνιο, τότε και η εκμετάλλευση των γυναικών εκτελείται παρασκηνιακά.

Πρέπει να θυμόμαστε ότι η σεξουαλική εκμετάλλευση στο διαδίκτυο δεν συμβαίνει σε έναν ουδέτερο χώρο, είναι βαθιά ριζωμένη και συντηρείται από δομές που επωφελούνται από την έλλειψη προσοχής, εμπλοκής και ελέγχου. Οι πλατφόρμες κοινωνικών μέσων και οι ψηφιακές υπηρεσίες έχουν σχεδιαστεί για να δίνουν προτεραιότητα στο κέρδος έναντι της ασφάλειας, ενισχύοντας συχνά το συγκινησιακό, βίαιο ή σεξουαλικό περιεχόμενο για να μεγιστοποιήσουν την εμπλοκή των χρηστών. Οι βιομηχανίες εκμετάλλευσης — από την πορνογραφία έως τη συλλογή δεδομένων — επωφελούνται από την εμπορευματοποίηση του σώματος, της ιδιωτικής ζωής και της συναισθηματικής ευπάθειας των γυναικών. Σε αυτό το σύστημα, η έμφυλη κακοποίηση δεν αποτελεί σφάλμα, αλλά χαρακτηριστικό: ένα κερδοφόρο υποπροϊόν μιας ψηφιακής οικονομίας που δίνει προτεραιότητα στη ιογενή εμφάνιση έναντι της λογοδοσίας και στην έκθεση έναντι της συναίνεσης.

Μέχρι να εξελιχθούν όλα αυτά τα συστήματα, οι φορείς θα συνεχίσουν να δίνουν μια άνιση μάχη με περιορισμένα μέσα αλλά ταυτόχρονα και με απεριόριστη αποφασιστικότητα. Το έργο τους δεν αφορά μόνο τη δικαιοσύνη, αλλά και την αποκατάσταση της αξιοπρέπειας των γυναικών που έπεσαν θύματα στο διαδίκτυο — έναν χώρο που κατά τα άλλα έχει σχεδιαστεί για την ελευθερία και την επικοινωνία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

6. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 60 Statistiques sur le temps d'écran des enfants en 2025. (n.d.). GoStudent. <https://www.gostudent.org/fr-fr/blog/statistiques-temps-ecran-enfants>
- Acquaviva, M. (2022, April 15). *Come segnalare un sito dai contenuti illegali?* La Legge per Tutti. https://www.laleggepertutti.it/539189_come-segnalare-un-sito-dai-contenuti-illegali
- Anonymity and identity shielding. (2025, May 28). eSafetyCommissioner. <https://www.esafety.gov.au/industry/tech-trends-and-challenges/anonymity>
- Camarda, C. (2023, October 27). *La pedopornografia e i reati informatici minorili*. Diritto.net. <https://www.diritto.net/pedopornografia/>
- Carcelén-García, S., Narros-González, M. J., & Galmes-Cerezo, M. (2023). Digital vulnerability in young people: gender, age and online participation patterns. *International Journal of Adolescence and Youth*, 28(1). <https://doi.org/10.1080/02673843.2023.2287115>
- Cyber Security Challenge Greece. (n.d.). <https://cybersecuritychallenge.gr/2025/>
- Cyberviolence against women in the EU. (2024). In *European Parliament*. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/767146/EPRS_BRI\(2024\)767146_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/767146/EPRS_BRI(2024)767146_EN.pdf)
- Digiturvalisuse mängud. (n.d.). *Digiturvalisuse mängud*. Digiturvalisuse Mängud. <https://www.lasteaeg.ee/>
- En 2023, un tiers des internautes ressentent au moins un effet néfaste des écrans - Insee Focus - 329. (n.d.). <https://www.insee.fr/fr/statistiques/8199393>
- FAQs: Digital abuse, trolling, stalking, and other forms of technology-facilitated violence against women | UN Women – Headquarters.

(2025, February 10). UN Women – Headquarters.
<https://www.unwomen.org/en/articles/faqs/digital-abuse-trolling-stalking-and-other-forms-of-technology-facilitated-violence-against-women>

Fournari, J. (2025, April 9). *Chiffres sur le cyberharcèlement en 2025*. Jedha. <https://www.jedha.co/formation-cybersecurite/chiffres-sur-le-cyberharcèlement-en-2025>

Goal 5 | Department of Economic and Social Affairs. (n.d.).
<https://sdgs.un.org/goals/goal5>

Greek Safer Internet Centre. (n.d.). Better Internet for Kids.
<https://better-internet-for-kids.europa.eu/en/sic/greece>

Guyana Gender-based Violence Policy Brief – PANCAP. (n.d.).
<https://pancap.org/pancap-documents/guyana-gender-based-violence-policy-brief/>

Guyana has comprehensive, holistic model to address Gender-Based Violence. (2024, September 22). DPI Guyana.
<https://dpi.gov.gy/guyana-has-comprehensive-holistic-model-to-address-gender-based-violence/>

How Technology-Facilitated Gender-Based Violence Impacts Women and Girls. (2023, November). United Nations – Regional Information Centre for Western Europe. <https://unric.org/en/how-technology-facilitated-gender-based-violence-impacts-women-and-girls/>

Inicio. (n.d.). Comisión Económica Para América Latina Y El Caribe.
<http://www.cepal.org/>

Inspiratsioonikogumik 2023 – targalt internetis. (2024, January 16). Targalt Internetis.
<https://www.targaltinternetis.ee/inspiratsioonikogumik-2023/>

Komal. (2025, March 27). *The impact of social media in combating Gender-Based Violence*. IJLSSS. <https://ijlsss.com/the-impact-of-social-media-in-combating-gender-based-violence/>

L'Hoiry, X., Moretti, A., & Antonopoulos, G. A. (2024). Human trafficking, sexual exploitation and digital technologies. *Trends in Organized Crime*, 27(1), 1–9. <https://doi.org/10.1007/s12117-024-09526-4>

Marasco, T. (2019, March 11). *È legale vedere video pornografici su internet?* La Legge per Tutti. https://www.laleggepertutti.it/104726_e-legal-vedere-video-pornografici-su-internet

Ministry of Digital Governance. (n.d.). *THE GREEK NATIONAL DIGITAL DECADE STRATEGIC ROADMAP*. https://digitalstrategy.gov.gr/website/static/website/assets/uploads/digital_decade_national_roadmap.pdf

Open Access Journals | Texila International Journal. (n.d.). <http://www.texilajournal.com/>

Ourania. (2022, October 11). *European SafeOnline Initiative – (ESOI)*. Athens Lifelong Learning Institute. <https://athenslifelonglearning.gr/el/european-safeonline-initiative/>

Quayle, E. (2020). Prevention, disruption and deterrence of online child sexual exploitation and abuse. *ERA Forum*, 21(3), 429–447. <https://doi.org/10.1007/s12027-020-00625-7>

Research ICT Africa. (2025, February 17). *The impact of social media and Generative AI on gender-based violence – Research ICT Africa*. <https://researchictafrica.net/research/the-impact-of-social-media-and-generative-ai-on-gender-based-violence/>

Safer Internet Day 2024 activities in Estonia. (n.d.). Better Internet for Kids. <https://better-internet-for-kids.europa.eu/en/news/safer-internet-day-2024-activities-estonia>

SaferInternet4kids. (n.d.). *SaferInternet4Kids | SaferInternet4Kids*. <https://saferinternet4kids.gr/>

Santi, P. (2024, May 1). Enfants et écrans : les constats qui ont nourri les préconisations de la commission nommée par Emmanuel Macron. *Le Monde.fr*. https://www.lemonde.fr/societe/article/2024/05/01/enfants-et-e-crans-les-constats-qui-ont-nourri-les-preconisations-de-la-commission-nommee-par-macron_6231003_3224.html

Sanusi, T. (2021, November 17). *Online Gender-Based Violence: What you need to know*. Global Citizen.

<http://globalcitizen.org/en/content/what-is-online-gender-based-violence-2/>

Social media can change actions that drive gender-based violence / ISS Africa. (n.d.). ISS Africa. <https://issafrica.org/iss-today/social-media-can-change-actions-that-drive-gender-based-violence>

Tackling cyber violence against women and girls: The role of digital platforms. (2024, December 9). European Institute for Gender Equality. [https://eige.europa.eu/publications-](https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/tackling-cyber-violence-against-women-and-girls-role-digital-platforms?language_content_entity=en)

[resources/publications/tackling-cyber-violence-against-women-and-girls-role-digital-platforms?language_content_entity=en](https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/tackling-cyber-violence-against-women-and-girls-role-digital-platforms?language_content_entity=en)

Targalt internetis. (n.d.). Targalt Internetis.

<https://www.targaltinternetis.ee/>

Technology-Facilitated Gender-Based Violence: a growing threat.

(n.d.). United Nations Population Fund. <https://www.unfpa.org/TFGBV>

The EU's Digital Services Act. (2022, October 27). European Commission. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/digital-services-act_en

The role of technology in human trafficking. (n.d.). United Nations : Office on Drugs and Crime.

<https://www.unodc.org/unodc/en/human-trafficking/Webstories2021/the-role-of-technology-in-human-trafficking.html>

Tomczyk, Ł. (2019). Skills in the area of digital safety as a key component of digital literacy among teachers. *Education and Information Technologies*, 25(1), 471–486.

<https://doi.org/10.1007/s10639-019-09980-6>

UN WOMEN. (2024). *REPOSITORY OF UN WOMEN'S WORK ON TECHNOLOGY-FACILITATED GENDER-BASED VIOLENCE (OCTOBER 2024)*.

<https://www.unwomen.org/sites/default/files/2024-10/repository-of->

un-womens-work-on-technology-facilitated-gender-based-violence-en.pdf

University of Rhode Island, & Hughes, D. (2002). The Use of New Communications and Information Technologies for Sexual Exploitation of Women and Children. *Gender and Women's Studies Faculty Publications*.

https://digitalcommons.uri.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1000&context=wms_facpubs

View of Digital Literacy: Education for Safe Internet usage. (n.d.).

<https://engagement.fkdp.or.id/index.php/engagement/article/view/1534/217>

Westphal, V. (2024, April 12). *12% des adolescents déclarent se livrer à du cyberharcèlement*. Santé Mentale.

<https://www.santementale.fr/2024/04/un-jeune-sur-6-victime-de-cyberharcèlement>

What we know about the gender digital divide for girls: A literature review. (2023). In *UNICEF Gender and Innovation*.

<https://www.unicef.org/eap/media/8311/file/What%20we%20know%20about%20the%20gender%20digital%20divide>

Why Online Anonymity is Critical for Women - Women's Media Center. (n.d.). <https://womensmediacenter.com/speech-project/why-online-anonymity-is-critical-for-women>

Back to school in Greece with a focus on digital citizenship. (n.d.).

Better Internet for Kids. <https://better-internet-for-kids.europa.eu/en/news/back-school-greece-focus-digital-citizenship>

desaparecidas para ser prostituidas

Co-funded by
the European Union

